

แนวทางการดำเนินงาน
การสร้างความปลอดภัย
ของคนในชาติด้วยนิติศาสตร์

กรมการศาสนา
กระทรวงวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติตาสนา

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา

๑. นายเกษศณพวงษ์ ศิริ	อธิบดีกรมการศาสนา
๒. นายเกษศญา คงคะจันทร์	รองอธิบดีกรมการศาสนา
๓. นายสุเทพ เกษมพรมณี	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
๔. นายพิสิทธิ์ นีรัตติวงศกรณ	ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์
๕. นางสาวพีไล จิรไกรศิริ	นักวิชาการศาสนาเชี่ยวชาญ
๖. นายชวลิต ศิริภิรมย์	เลขานุการกรมการศาสนา

คณะผู้จัดทำ

๑. นายพูลศักดิ์ สุขทรัพย์ทวีผล	นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวิเชียร อนันตศิริรัตน์	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๓. นางสาวฐิติมา สุภักดิ์	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๔. นายสุริยา วิวัฒน์กิจเลิศ	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๕. นายบริบูรณ์ ศรีธธา	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๖. นางสุพัตรา หะยีอับลอรอมาน	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๗. นางสุจิตรา ศิริเลข	เจ้าพนักงานการศาสนาชำนาญงาน
๘. นายนรุตม์ ธรรมธิ	นักวิทยาศาสตร์
๙. นางสาวพิจิตรา นทีรัตน์	นักวิเคราะห์งานด้านศาสนา

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการเสริมสร้างสันติสุขแก่ประเทศชาติ

“ฉะนั้น ก็ขอให้... ช่วยกันคิด คือ หันหน้าเข้าหากัน, ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าเป็นประเทศของเรา ไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคนสองคน เป็นประเทศของทุกคน. เข้าหากันไม่เผชิญหน้ากันแก้ไขปัญหา เพราะปัญหามีอยู่ตลอดเวลาเกิดจะใช้คำว่าบ้ำเลือด, เวลาคนมีการปฏิบัติ รุนแรงมันลืมหืมตา ลงท้ายเขาไม่รู้ว่่าตีกันเพราะอะไร, แล้วก็แก้ปัญหาว่่าอะไร. เพียงแต่ว่าจะต้องเอาชนะ แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทาง อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือ ต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้า ก็แพ้. แล้วที่แพ้ที่สุดก็คือ ประเทศชาติ ประชาชนจะเป็นประชาชน ทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชน เฉพาะในกรุงเทพมหานคร. ถ้าสมมติว่า เฉพาะในกรุงเทพมหานครเสียหายไป ประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมึ่ประโยชน์อะไรที่จะทนงตัวว่าชนะ เวลาอยู่บนกองซากปรักหักพัง.”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้
นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี พร้อมด้วย พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์
องคมนตรี นำ พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง
หัวหน้าผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาล เผ่าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทาน
กระแสพระราชดำริ เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

คำนำ

สังคมไทยในปัจจุบันตกอยู่ในภาวะวิกฤติ เกิดความขัดแย้ง แบ่งพรรค แบ่งพวก แบ่งภาค แบ่งชาติพันธุ์ แบ่งสี แบ่งฝ่าย แยกความสามัคคีของคนในชาติ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นับจากการเสียกรุงศรีอยุธยา ซึ่งต้องสูญเสียกรุงถึงสองครั้งสองคราแก่อริราชศัตรู เพราะความแตกแยก แยกสามัคคีของคนไทยด้วยกันเอง

กลุ่มบุคคล องค์กร กองทัพ พยายามช่วยกันร่วมหาทางออกให้สังคมไทย รวมทั้งได้เชิญคู่ขัดแย้งมาปรึกษาหารือเพื่อหาทางออกให้ประเทศไทยเกิดสันติสุข แต่ไม่บรรลุผลทำให้เกิดวิกฤติของชาติ ประกอบกับระยะเวลาที่ผ่านมาสูญเปล่าไปกับการขัดแย้งของคนในชาติ ดังนั้น เพื่อให้ประเทศเดินหน้าต่อไปได้และเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสิ่งสำคัญ “การสร้างความปลอดภัยของประชาชน” จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน เป็นภารกิจเพื่อบ้านเมือง เพื่อผองไทยทั้งมวล ศาสนา คือ สถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง มีบทบาทนำทางจิตวิญญาณของศาสนิก เป็นสถานบันที่กำเนิดขึ้นเพื่อความดี ความสงบ สันติสุขและเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ตามวิถี หลักธรรมของศาสนาแห่งศาสนานั้น ๆ ศาสนิกของศาสนาที่เป็นชาวไทย ซึ่งทุกคนล้วนแต่เกิดบนแผ่นดินนี้ เป็นผลผลิตแห่งแผ่นดินผืนนี้ กรรมการศาสนา มีบทบาทรับผิดชอบในการอุปถัมภ์ ทำนุบำรุง คุ้มครองศาสนา และส่งเสริมกิจการด้านศาสนาทุกศาสนา มีความเชื่อมั่นว่า พลังทางศาสนาและหลักธรรมทางศาสนาสามารถแก้ไขปัญหาและวิกฤติของสังคมไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความปลอดภัยของประชาชนในชาติ หากบรรดาสมาชิกของสังคม หรือศาสนิกของศาสนาทุกคนน้อมนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเป็นหลักชัย เป็นหลักธรรม น้อมนำสู่ใจมาประพฤติปฏิบัติเป็น ศาสดาบูชา

กระบวนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย “การสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ของคนในชาติ” นั้นทุกองค์การทุกภาคส่วนทุกองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทุกคน ร่วมกันขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายให้ได้เป้าหมายสูงสุด คือ ประเทศไทย มีความสุข สงบสันติ เจริญทัดเทียมนานาชาติ ดั่งนั้น การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ธรรมการศาสนา ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงาน เพื่อมรรควิธีหนึ่งไปสู่ความสำเร็จ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ความเป็นมา แผนการ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการดำเนินงาน การดำเนินโครงการขั้นตอน ๓ ตอน การรายงานติดตามผล แบบการรายงาน พร้อมเงื่อนไขการปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามหนังสือแนวทางฉบับนี้เป็นเพียงแนวทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทำได้ใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น หากกระบวนการใด ไม่เหมาะสมกับบริบทแห่งสังคม วัฒนธรรม ศาสนาวิถีผู้ดำเนินงานทุกภาคส่วนสามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทดังกล่าวข้างต้นได้

กรมการศาสนา ขอขอบกราบขอบพระคุณ ขอบคุณทุกภาคส่วน อาทิ มหาเถรสมาคม องค์การปกครองและบริหารคณะสงฆ์ทุกระดับทั้งสองนิกาย และพระสังฆาธิการทุกระดับ และองค์การศาสนาพุทธ องค์การศาสนาอิสลาม องค์การศาสนาคริสต์ องค์การศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และองค์การศาสนาซิกข์ คณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการทั้งในส่วนกลางและจังหวัดทุกหน่วย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานบันการศึกษาทุกแห่ง องค์การเอกชนทุกหน่วย สภาวัฒนธรรมทุกระดับที่สำคัญ คือ ประชาชนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ขับเคลื่อนความปลอดภัย สมานฉันท์ ได้บรรลุสำเร็จคือ “คนไทยทุกคนรักกัน รักประเทศไทย ศาสนา และพระมหากษัตริย์”

(นายกฤษศญพงษ์ ศิริ)

อธิบดีกรมการศาสนา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ความเป็นมา เหตุผลและความจำเป็นการสร้าง ความปรองดอง สมานฉันท์	๑
๒. นโยบาย หลักการ แผนงาน (Road Map) ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)	๒
๓. พลังศาสนา พลังแห่งการสร้างความปรองดอง และสมานฉันท์	๓
๔. องค์การศาสนาในประเทศไทย	๔
๕. แผนการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิติทางศาสนา	๕
๖. แผนและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน	๖
๗. วัตถุประสงค์	๗
๘. ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน	๘
บทที่ ๒ หลักธรรมทางศาสนาเกี่ยวกับการส่งเสริมความปรองดอง สมานฉันท์ ความรัก ความสามัคคี	๒๕
ศาสนาพุทธ	๒๕
พุทธศาสนสุภาษิต	๒๖
สังคหวัตถุ ๔	๒๖
พรหมวิหาร ๔	๒๗
สารณียธรรม ๖	๒๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ศาสนาอิสลาม	๒๙
ศาสนาคริสต์	๓๑
ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	๓๒
ศาสนาซิกข์	๓๖
บทที่ ๓ การดำเนินงานโครงการ	๓๙
แผนภูมิการดำเนินงาน	๔๐
การดำเนินงานโครงการ	๔๑
ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการ	
หรือคณะทำงานโครงการ	๔๑
ตัวอย่าง รูปแบบของคณะกรรมการ	๔๒
อำนาจหน้าที่	๔๒
การแต่งตั้งคณะทำงานโครงการสร้าง	
ความปรองดอง สมานฉันท์ ของคนในชาติ	
ด้วยมิติศาสนา	๔๓
โครงสร้างคณะทำงานโครงการฯประจำหมู่บ้าน	๔๔
อำนาจหน้าที่	๔๕
ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินงานโครงการ	๔๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การดำเนินการในส่วนกลาง	๔๖
กิจกรรมหลัก	๔๖
กิจกรรมรอง	๔๘
การดำเนินงานในส่วนภูมิภาค	๕๐
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	๕๐
ขั้นตอนที่ ๓ การติดตามประเมินผลโครงการฯ	๕๒
การติดตามประเมินผลในระดับจังหวัด	๕๒
การติดตามผลในระดับหมู่บ้าน	๕๒
บทที่ ๔ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ	
การขับเคลื่อนความปรองดอง สมานฉันท์ของชนในชาติ	
ด้วยมิติศาสนา	๕๓
บทบาทหน้าที่ของกรมการศาสนา	๕๓
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	๕๙
บทบาทหน้าที่ขององค์การศาสนา	๖๕
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด	๗๑
บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานชุมชน/หมู่บ้าน/ ผู้นำศาสนาเป็นประธาน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นรองประธาน	๗๔
บทบาทหน่วยงานภาครัฐ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	๗๘
บทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในจังหวัด/ในชุมชน	๘๑

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทบาทหน้าที่หน่วยงานภาคเอกชน/สภาวัฒนธรรมจังหวัด	
สภาวัฒนธรรมอำเภอ/สภาวัฒนธรรมตำบล/	
สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน	๘๓
บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย วัด/เจ้าคณะปกครองสงฆ์/	
พระสังฆาธิการ/พระธรรมกถึก/พระธรรมวิทยากร/	
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	๘๗
บทบาทหน้าที่ของประชาชนในหมู่บ้าน/ครอบครัว	๙๐

การรายงาน ติดตามประเมินผล

๑. กระบวนการรายงานขององค์การศาสนา ในส่วนกลาง
และแบบรายงาน ประเมินผล ๙๓
๒. กระบวนการรายงานของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
และแบบรายงาน ประเมินผล ๙๔
๓. กระบวนการรายงานขององค์การศาสนา/
องค์การสงฆ์ในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด
คณะกรรมการหรือคณะทำงานประจำหมู่บ้าน ฯลฯ ๙๕
และแบบรายงาน ประเมินผล

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ๑	๙๗
๑. ตัวอย่างป้ายไวณิล	๙๙
๒. สำเนาหนังสือรายงานกรมการศาสนา	๑๐๒
๓. แบบรายงาน	๑๐๓
๓.๑ แบบรายงานประเมินผลกรมการศาสนา ขององค์การศาสนา ในส่วนกลาง (ป.อศ. ๑)	๑๐๓
๓.๒ แบบรายงานประเมินผลกรมการศาสนา ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด (ป.วธ. ๑)	๑๐๔
๓.๓ แบบรายงานประเมินผลกรมการศาสนา ทุกองค์กร (ระดับจังหวัด) (ป.อศ. ๒)	๑๐๕
ภาคผนวก ๒	๑๐๗
๑. ประกาศกรมการศาสนา เรื่อง บัญญัติคำเรียกชื่อตำแหน่งทางศาสนา	๑๐๙
๒. ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยองค์การศาสนาต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๑๒	๑๑๐
๓. ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยการเผยแพร่ศาสนา ของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศ ในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๔	๑๑๓

บทนำ

๑. ความเป็นมา เหตุผลและความจำเป็นการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์

ตามสถานการณ์ที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมืองหลายกลุ่ม ได้ทำการชุมนุมประท้วงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล ตลอดจนพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ และมีกลุ่มผู้ไม่หวังดีสร้างสถานการณ์ความรุนแรง ด้วยการใช้อาวุธสงครามต่อประชาชน และสถานที่สำคัญอย่างกว้างขวาง เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ เสียชีวิต ได้รับความบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดเหตุการณ์จลาจล และความไม่สงบเรียบร้อยอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม เพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความสุขกลับคืนสู่ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายโดยเร็ว ต่อมาคณะ ๔ เหล่าทัพได้เชิญคู่ขัดแย้งมาหารือหาทางออกเพื่อสร้างสันติสุขสู่ประเทศชาติ ๒ ครั้ง ณ สโมสรทหารบก แต่คู่ขัดแย้งต่างไม่ยอมกัน จึงทำให้เกิดวิกฤตของชาติ ประกอบกับระยะเวลาที่ผ่านมา เวลาในการแก้ไขปัญหาสูญญเปล่าไปกับความขัดแย้งของคนภายในชาติมาพอแล้ว คสช. จึงจำเป็นต้องเข้ามารักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประเทศเดินหน้าต่อไปได้และเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ และตั้งบัดนี้เป็นต้นไป คสช. มีนโยบาย “การสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ของคนในชาติ”

๒. นโยบาย หลักการ แผนงาน (Road Map) ของคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) :

ระยะที่ ๑ ช่วงแรกของการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ จะดำเนินการในเรื่องการปรองดองสมานฉันท์ให้เร็วที่สุดในกรอบเวลา ๒-๓ เดือน นอกจากงานความมั่นคงและขับเคลื่อนได้ เริ่มจัดตั้งศูนย์การปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปทั้งในส่วนกลาง และในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูป ในระยะที่ ๒ ทั้งนี้ ทุกพื้นที่ ต้องเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด คสช.ได้มอบหมายให้ กอ.รมน. ดำเนินการโดยเริ่มรวมกลุ่มจากเล็กมาใหญ่ เพื่อให้ผู้เห็นต่าง ได้พบปะพูดคุยกันแต่เนิ่นและมีให้เป็นปัญหาต่อไปในระยะที่ ๒ รวมทั้ง จัดตั้งคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อเตรียมการสู่การปฏิบัติให้พร้อม ในระยะที่ ๒ โดยปราศจากความขัดแย้งตั้งแต่บัดนี้ ซึ่งมีได้มีการดำเนินการในเรื่องการปรับโครงสร้างของส่วนราชการใด ๆ หรือเรียกผลประโยชน์ ค่าตอบแทน หรือ การนิรโทษกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น

ระยะที่ ๒ การใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราวซึ่งกำลังดำเนินการ จัดทำอยู่ โดยฝ่ายกฎหมายจะมีการจัดตั้งสถานีติบัญญัติ สรรหานายกรัฐมนตรี ตั้งคณะรัฐมนตรี เพื่อบริหารราชการ ร่าง/จัดทำรัฐธรรมนูญ พร้อมกับการตั้งสภาปฏิรูปเพื่อปฏิรูปแก้ไขในทุกเรื่องในทุกฝ่ายต้องการ และเป็นที่ยอมรับ โดยน่าจะใช้เวลาประมาณ ๑ ปี มากหรือน้อยกว่านั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ หากสถานการณ์เรียบร้อยเป็นปกติ ปฏิรูปสำเร็จ ปรองดองสมานฉันท์กันทุกฝ่าย ประชาชนมีความรักความสามัคคีกัน ก็จะเริ่มดำเนินการก้าวเข้าสู่ระยะที่ ๓

ระยะที่ ๓ การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ ที่ทุกคนทุกพวกทุกฝ่ายพอใจ กฎหมายทันสมัยในทุกด้าน รวมทั้ง

กฎระเบียบ กติกาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข เพื่อให้ได้คนดี สุจริต มีคุณธรรม มาปกครองบ้านเมืองด้วยหลักธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ขอให้เชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ให้ความร่วมมือ ทั้งข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหาร และให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน ประเทศชาติต้องมาก่อนเสมอ คสช. เข้าใจความรู้สึก ของชาวต่างประเทศ เข้าใจดีถึงกฎเกณฑ์ของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นโลกของประชาธิปไตย แต่ขอให้เวลาเราในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และอะไรอีกหลายอย่าง เพื่อแก้ประชาธิปไตยของไทยให้เป็น สากกล ถูกต้อง ชอบธรรม รับผิดชอบ เสียสละ นึกถึงประโยชน์ของ ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่าย ทุกพื้นที่ รวมทั้งประชาชนเสียงข้างมาก ข้างน้อย ต้องได้รับความพึงพอใจอย่างทั่วถึงกัน หากทุกคนร่วมมือกัน จะนำพาประเทศก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงปลอดภัยยั่งยืน ทุกอย่าง จะผ่อนคลายไปตามลำดับ เราเข้าใจว่า ทุกคนคงต้องเลือกประเทศชาติ ก่อนประชาธิปไตย ที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงนั้น ประมาณระยะเวลา ที่ไม่นานนัก

๓. พลังศาสนา พลังแห่งการสร้างความปรองดองและ สมานฉันท์

ศาสนา คือ สถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง เป็นสถาบัน ที่กำเนิดขึ้นเพื่อความดี ความสงบ สันติสุขและเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม มนุษย์ และโลก เพื่อความสุขของสรรพสัตว์ทั้งมวลตามวิถี หลักธรรมของ ศาสดาแห่งศาสนานั้นๆ ศาสนิกของศาสนาที่เป็นชาวไทย ซึ่งทุกคน ล้วนแต่เกิดบนแผ่นดินนี้ เป็นผลผลิตแห่งแผ่นดินผืนนี้ โครงการสร้างความ ปรองดอง และสมานฉันท์ เป็นภารกิจเพื่อบ้านเมือง กรมการศาสนามีบทบาท รับผิดชอบในการอุปถัมภ์ ทำนุบำรุง คุ้มครองศาสนา และส่งเสริมกิจการ

ด้านศาสนาทุกศาสนา มีความเชื่อมั่นว่า พลังทางศาสนาและหลักธรรมทางศาสนา สามารถแก้ไขปัญหาและวิกฤติของสังคมไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ของชนในชาติ หากบรรดาสมาชิกของสังคม หรือศาสนิกของศาสนาทุกคนน้อมนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเป็นหลักชัย เป็นหลักธรรม น้อมนำสู่ใจมาประพฤติปฏิบัติเป็นศาสตาบูชา

๔. องค์การศาสนาในประเทศไทย

ศาสนาต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยต่างมีบทบาทในการรักษาบ้านรักษาเมืองด้วยกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยาจนถึง สมัยรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันประกอบด้วย ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ ซึ่งเป็นศาสนาที่กรมการศาสนาให้ความอุปถัมภ์ศาสนาเหล่านี้มีองค์กรหน่วยงานหลักในกรุงเทพมหานคร และมีเครือข่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในประวัติศาสตร์ศาสนาเหล่านี้ได้มีส่วนในการกอบกู้ประเทศชาติจากอริราชศัตรู

แผนการสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยนิติทางศาสนา

หลักการและเหตุ

ตามที่กรมการศาสนาได้เข้าร่วมประชุมรับฟังนโยบายการดำเนินงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ห้องเทวกรรมรังสรรค์ สโมสรทหารบกวิภาวดี กรุงเทพฯ เพื่อรับฟังนโยบาย ข้อเสนอแนะด้านการศึกษาและศาสนา เพื่อนำไปบูรณาการปรับใช้ในการบริหารราชการตามภารกิจ นอกจากนี้ คสช. มีนโยบายมุ่งเน้นสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยใช้หลักธรรมทางศาสนาเนื่องจากพิจารณาเห็นว่าสถาบันศาสนาเป็นสถาบันหลักที่เสริมสร้างความมั่นคงของชาติ โดยคณะสงฆ์ผู้นำทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติมาโดยตลอด และเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่คณะสงฆ์ ผู้นำศาสนา จะเข้ามามีบทบาทเสริมสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ของคนในชาติ จึงได้มอบนโยบายให้กรมการศาสนา เข้าถวายรายงานคณะสงฆ์ และนำเรียนผู้นำศาสนาทุกศาสนา ให้รับทราบถึงสาเหตุความจำเป็นที่ คสช. เข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน พร้อมทั้งให้กรมการศาสนาขอความอนุเคราะห์คณะสงฆ์ ผู้นำศาสนา ร่วมสนับสนุน การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยแจ้งพระสังฆาธิการ/บุคคลากรหรือองค์กรในสังกัดขององค์กรศาสนาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมทางศาสนาหรือแสดงธรรมเรื่องเกี่ยวกับความสมานฉันท์ ความสามัคคี เพื่อให้ศาสนิกชนของแต่ละศาสนาได้เข้าใจ และให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติของ

เจ้าหน้าที่ในทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเรื่อง “การสร้างความปลอดภัย และสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยหลักธรรมทางศาสนา” และร่วม สนับสนุน การคืนความสุขให้กับประเทศไทย โดยคนไทยทุกภาคส่วน ของประเทศมีค่านิยม จิตสำนึกเอื้ออาทร สามัคคีปรองดองสมานฉันท์ ส่งผลให้สังคมไทยเกิดความสงบสุขร่วมเย็นอย่างมั่นคงและยั่งยืน กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักที่มี ภารกิจในการส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรม พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริม ความเข้าใจอันดีและสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนทุกศาสนา รวมทั้งส่งเสริมให้คนไทยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ในการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้เป็นคนดีมีคุณภาพ จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงาน “การนำมิติทางศาสนาสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ของคนในชาติ”

แผนและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์

สังคมไทยมีความปรองดอง อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ สงบสุขร่มเย็นด้วยมิติทางศาสนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๒. เป้าประสงค์

๑. ประชาชนนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนามาเป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและเป็นเครื่องมือ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติอย่างเข้มแข็ง

๒. ภาคิเครื่องช่วยทางศาสนาและประชาชนในพื้นที่สามารถบริหารจัดการนำมิติทางศาสนา มาเสริมคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓. ภาคิเครื่องช่วยพลังมวลชนทุกพื้นที่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมของชาติด้วย “มิติทางศาสนา”

๔. สังคมไทยเกิดความปรองดองและสมานฉันท์ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขร่มเย็นอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อส่งเสริมบทบาทภาคคณะสงฆ์ องค์การทางศาสนา ในการร่วมกับองค์กรเครื่องช่วยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นำมิติทางศาสนา มาแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ

๒. เพื่อรับข้อเสนอแนะจากภาคคณะสงฆ์ ผู้นำองค์การทางศาสนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมการศาสนาจะได้นำไปพัฒนา กลไกการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีศีลธรรมดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

๓. เพื่อระดมพลังจากทุกภาคส่วนของสังคมขับเคลื่อนนำ “มิติทางศาสนา” ไปเสริมสร้างให้ชุมชนและสังคมเกิดความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมบนพื้นฐานความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔. เพื่อให้ประชาชนนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจและเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์รอง

๑. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองเคารพนับถือและสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาไปประพฤติปฏิบัติสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมอย่างทั่วถึงผ่านสื่อบุคคล และสื่อสารมวลชนที่หลากหลาย

๒. เพื่อให้ผู้แทนศาสนาและประชาชนได้ร่วมกันสานเสวนารับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการนำมิติศาสนามาบูรณาการปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน/สังคมของตนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

๓. เพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายทางศาสนาฯ มีส่วนร่วมสร้างพลังมวลชน ในการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมของชาติด้วย “มิติทางศาสนา”

๔. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ “หลักธรรมทางศาสนา ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่ประชาชนให้สามารถบูรณาการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๕. เพื่อเพิ่มช่องทางและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาที่หลากหลาย และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่

๔. ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

เพื่อส่งเสริมบทบาทภาคคณะสงฆ์ องค์การทางศาสนา นำมิติทางศาสนา มาแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ และสนับสนุนกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติทางศาสนา กรมการศาสนา กำหนดแผนการดำเนินงานเป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ ส่งเสริมบทบาทภาคคณะสงฆ์ องค์การทางศาสนา ในการร่วมกับองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นำมิติทางศาสนา มาแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ (ดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่ ๑ : โดยมีแผนการดำเนินงานระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗)

ระยะที่ ๒ พัฒนากลไกขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อสร้างค่านิยมและจิตสำนึกให้คนไทยมีความปรองดองสมานฉันท์ (ดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่ ๒-๓ : โดยมีแผนการดำเนินงานระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗)

ระยะที่ ๓ พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ (ติดตามประเมินผลความสำเร็จการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ที่ ๑-๓ : โดยมีแผนการดำเนินงานระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริม สนับสนุน บทบาทของภาคคณะสงฆ์ องค์การทางศาสนา ในการนำมิติศาสนา มาแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริม สนับสนุนบทบาทของภาคคณะสงฆ์ องค์การทางศาสนา เป็นแกนหลักในการนำหลักธรรมทางศาสนาเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร

๒. รับสนองงานภาคคณะสงฆ์/ข้อเสนอแนะของผู้บังคับการทางศาสนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกรรมการศาสนาจะได้นำไปพัฒนากลไกการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีศีลธรรมดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

๓. เพื่อถวายเป็นความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจแก่ พระสังฆาธิการ/ผู้เผยแพร่ศาสนาขององค์กรทางศาสนา ร่วมนำหลักธรรม/คำสอนทางศาสนาไปเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

๔. เพื่อประสานสัมพันธ์กับผู้นำทางศาสนาทุกระดับกำหนดทิศทางและดำเนินการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

มาตรการ

๑. กราบบังคมทูลสมเด็จพระราชาคณะ/กรรมการมหาเถรสมาคม เพื่อขอความเมตตาอนุเคราะห์ ในการแจ้งพระสงฆ์ในสังกัด/พระสังฆาธิการ ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดกิจกรรมทางศาสนา และแสดงธรรมเรื่องเกี่ยวกับความสมานฉันท์ ความสามัคคี แก่ประชาชน อาทิ การดำเนินงานในส่วนกลาง คือ กรรมการศาสนา ได้ดำเนินการเข้ากราบบังคมทูลสมเด็จพระราชาคณะ/กรรมการมหาเถรสมาคม เพื่อขอความเมตตาอนุเคราะห์ ในการแจ้งพระสงฆ์ในสังกัด/พระสังฆาธิการ

ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดกิจกรรมทางศาสนา และแสดงธรรมเรื่องเกี่ยวกับความสมานฉันท์ ความสามัคคี แก่ประชาชนเช่น อธิปัติกรมการศาสนา เข้ากราบบนมัสการสมเด็จพระรัชมิ่งคลาจารย์ ประธานคณะปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช และสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ และพระราชอาคันตุกะรูปอื่นในเรื่องการสร้างความปลอดภัย สมานฉันท์ และปรึกษาหารือกับองค์การศาสนาต่างๆ ๕ ศาสนา และได้ดำเนินการ

๒. ประชุมหารือร่วมกับองค์การทางศาสนาเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและกำหนดทิศทางการดำเนินงานสร้างความสามัคคี ปรองดองสมานฉันท์ของชนในชาติ

ตัวอย่างในการดำเนินงานในส่วนกลาง คือ หลังจากได้ปรึกษาหารือผู้นำระดับสูงทางพระพุทธศาสนาและองค์การศาสนาต่าง ๆ แล้ว คือ

๑. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการ กลยุทธ์ การดำเนินงานในระดับประเทศ และส่วนกลาง รวมทั้งประสานแผนกับหน่วยงานและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินการโครงการ

๒. ปรึกษาหารือกับองค์การบริหารคณะสงฆ์อื่น ๆ และองค์การศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์

๓. จัดทำเครื่องมือการดำเนินงาน อาทิ แนวทางการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์และข้อมูล เอกสาร ในการดำเนินงาน

๔. การประสานความร่วมมือ :

ก. จัดประชุมศาสนิกสัมพันธ์ เพื่อขอรับคำชี้แนะ และระดมความคิดเห็น จากองค์กรผู้นำทางศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา เพื่อวางกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์

ข. การขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือผู้นำศาสนา และองค์กรศาสนาเป็นกรณีพิเศษ:

๑. ขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือองค์กรศาสนาและผู้นำองค์กรศาสนาเป็นกรณีเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

๒. ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือองค์กรศาสนาและองค์กรเครือข่ายของศาสนาแต่ละศาสนา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศช่วยอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์

๓. ขอความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการติดตามประเมินผล และการจัดทำรายงาน ให้กรมการศาสนาทราบเพื่อรายงานหน่วยเหนือต่อไป

ค. การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน:

๑. เนื่องจากงบประมาณของกรมการศาสนา มีจำนวนจำกัด กรมการศาสนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือองค์การศาสนาทุกศาสนา ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนา และทุกระดับ ในการส่งเสริมสนับสนุน ร่วมด้วยช่วยกันในการใช้ทรัพยากรทางศาสนาที่ท่านมีสนับสนุนในการดำเนินงานในภารกิจนี้ ถือว่าการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ทุกหมู่เหล่า อาทิกการอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ ในการติดตั้งป้ายคัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ การให้สถานที่จัดประชุมพร้อมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเสียง หรืออื่น ๆ ที่ท่านพอจะอนุเคราะห์สงเคราะห์ได้ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนากลไกกระบวนการขับเคลื่อนนำมิติทางศาสนาสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคคณะสงฆ์ ผู้นำทางศาสนา และองค์กรเครือข่ายทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคร่วมสร้างพลัง

มวลชนเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ อาทิเช่น สนับสนุนให้ผู้นำศาสนาในส่วนกลาง/คณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัดประสานความร่วมมือกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปจังหวัด และเครือข่ายในพื้นที่ขับเคลื่อนนำมิติทางศาสนาสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ประชาชนในพื้นที่

๒. เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับคนในชาติอย่างยั่งยืน

มาตรการ

๑. กรมการศาสนาส่งเสริมให้องค์กรทางศาสนาขับเคลื่อนการดำเนินการเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์แก่ประชาชนหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ ดังนี้

๑.๑ จัดประชุมชี้แจงผู้นำศาสนา หรือหน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อขอความร่วมมือจัดกิจกรรมทางศาสนา และเผยแพร่หลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวกับความสามัคคีให้ประชาชนได้ปฏิบัติเพื่อสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมไทย อาทิเช่น

๑.๑.๑ องค์กรศาสนาพุทธ : การให้ความรู้/จัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติในวันสำคัญทางศาสนาที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายทางศาสนา ดังนี้

- ส่งเสริมการจัดตั้งหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- การจัดกิจกรรมเนื่องในเทศกาลอาสาฬหบูชา
- สอดแทรกหลักธรรมคำสอน ในการทำ

กิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญในวันธรรมสวนะ การฟังพระธรรมเทศนา ฯลฯ

- ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรม การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แก่ศาสนิกชนของตน

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน ฯลฯ

๑.๑.๒ องค์การศาสนาอิสลาม : การให้ความรู้/จัดกิจกรรม ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา ที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา ดังนี้

- สอดแทรกหลักธรรมคำสอน ในการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น การละหมาดวันศุกร์ และในช่วงการถือศีลอด ฯลฯ สมานฉันท์แก่ศาสนิกชนของตน

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน ฯลฯ

๑.๑.๓ องค์การศาสนาคริสต์ : การให้ความรู้/จัดกิจกรรม ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา ที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา ดังนี้

- สอดแทรกหลักธรรมคำสอน ในการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น การเข้าโบสถ์ วันเสาร์ - อาทิตย์ ฯลฯ

- ให้ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรม การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ศาสนิกชนของตน

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน ฯลฯ

๑.๑.๔ องค์การศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู : การให้ความรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญ ทางศาสนาที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา ดังนี้

- สอดแทรกหลักธรรมคำสอน ในการทำกิจกรรม ทางศาสนา เช่น การสวดภาวนาในงานศาสนพิธี ฯลฯ

- ให้ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรม การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ ศาสนิกชนของตน

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน ฯลฯ

๑.๑.๕ องค์การศาสนาซิกข์ : การให้ความรู้/จัดกิจกรรม ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติในวันสำคัญทางศาสนา ที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา ดังนี้

- สอดแทรกหลักธรรมคำสอนในการทำ กิจกรรมทางศาสนา เช่น การเข้าวัดซิกข์ สวดภาวนาขอพร ฯลฯ

- ให้ความรู้ความ/เข้าใจหลักธรรมในการ เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ศาสนิกชนของตน

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน ฯลฯ

- จัดกิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนา วันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ศาสนิกชนร่วมกิจกรรม

๒. กรมการศาสนาส่งเสริมให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ในฐานะผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม เป็นศูนย์อำนวยการในการประสานงาน กับผู้นำศาสนา ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปจังหวัดและ องค์กรเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในพื้นที่ ร่วมเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ โดยกำหนด บทบาทให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างความ เข้าใจและเสริมสร้างความปรองดองแก่ภาคคณะสงฆ์/หน่วยงาน ต่าง ๆ และประชาชนในพื้นที่ อาทิเช่น

- นมัสการหรือเจ้าคณะจังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจ้งพระสังฆาธิการระดับต่างๆ ได้ดำเนินการในเรื่องการจัด กิจกรรมและแสดงธรรมเรื่องเกี่ยวกับความสมานฉันท์ ความสามัคคี แก่ประชาชน

- อำนวยความสะดวกแก่วัด ศาสนสถานต่าง ๆ ในการจัด กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมสร้างความสมานฉันท์

- จัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ร่วมกับหน่วยงานทางศาสนาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัด

- สนับสนุนให้มีการจัดประชุมผู้นำศาสนา ผู้นำองค์กร ศาสนา ในนามของคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือ ในการดำเนินการสร้างความสมานฉันท์สู่ประชาชน

๓. กรมการศาสนาสนับสนุนงบประมาณให้คณะกรรมการ ศาสนิกสัมพันธ์จังหวัดร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ขับเคลื่อน การดำเนินงานสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ประชาชนครอบคลุม ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๔. จัดพิมพ์หนังสือ “แนวทางการดำเนินงานศาสนิกสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์” เผยแพร่องค์กรเครือข่ายทางศาสนา หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อรวมเป็นพลังสำคัญในขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ

๕. จัดพิมพ์หนังสือคุตบะห์ (ธรรมกถา) ว่าด้วย ความสามัคคี เผยแพร่แก่ผู้นำศาสนาอิสลามทั่วประเทศเพื่อให้ผู้นำศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อนการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์แก่ประชาชนชาวมุสลิมในพื้นที่ต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างค่านิยมและปลูกจิตสำนึกให้คนไทย ปรองดองสมานฉันท์

วัตถุประสงค์

๑. เปิดพื้นที่วัด/ศาสนสถานทั่วประเทศจัดกิจกรรมทางศาสนาให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรม/ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ เพื่อนำมาปรับใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่คนในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒. รณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคี ปรองดองและการสร้างสมานฉันท์ผ่านวันสำคัญทางศาสนา/สื่อที่หลากหลายและทั่วถึงทุกพื้นที่

มาตรการ

๑. กรมการศาสนาร่วมกับองค์กรศาสนาจัดกิจกรรมการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์แก่ประชาชนในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์หรือวันอื่น ๆ อาทิเช่น

๑.๑ จัดโครงการสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษาภายใต้หลักการนำหลักธรรมทางศาสนา (ศีล ๕) มาเป็นฐานในการสร้างจิตสำนึกให้คนไทยทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม มีคุณธรรมจริยธรรมที่เข้มแข็ง

มีความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ เพื่อสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ รวมทั้งนำความรัก ความสงบสุขร่มเย็นกลับมาสู่ประเทศไทย ระหว่าง วันที่ ๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๑.๒ การจัดโครงการ “รวมพลังทางศาสนาเสริมสร้าง ความสมานฉันท์เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ รวมทั้ง รวมพลังของศาสนิกชน ทุกศาสนาในการแสดงออกถึง ความจงรักภักดีด้วยการจัดกิจกรรม ที่หลากหลายและส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ความสามัคคีและสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนศาสนาต่าง ๆ

๑.๓ การจัดโครงการพิธีเจริญพระพุทธมนต์นพเคราะห์ และพิธีสืบดวงพระชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๖๒ พรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายพระราชกุศล แต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาส ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๒ พรรษา รวมทั้งเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสร้างขวัญกำลังใจของพุทธศาสนิกชน ส่งผลให้ สังคมเกิดความสงบร่มเย็น

๒. กรมการศาสนาร่วมกับ ภาคคณะสงฆ์ ชุมชน และองค์กร เครือข่ายในพื้นที่เป้าหมายจัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ปวงประชาเป็นสุข โดยส่งเสริมให้ผู้นำศาสนสถาน/ชาวบ้านในชุมชน จัดกิจกรรมรณรงค์รักษาศีล ๕ เช่น

- จัดเทศกาลธรรม จัดนิทรรศการให้ความรู้ และประชุม/จัดเสวนาเกี่ยวกับหลักศีล ๕/ หลักธรรมกับความสมานฉันท์/ศีล ๕ ความสุขที่ยั่งยืน ฯลฯ

- ประสานความร่วมมือเครือข่ายในพื้นที่เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ธรณรังค์เผยแพร่ให้ประชาชนรักษาศีล ๕ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อบุคคล วิทยุชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าว/เสียงตามสายของหมู่บ้าน หรือ เคเบิลทีวี ฯลฯ

๓. จัดทำสื่อรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาศีล ๕ /การสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์ด้วยหลักธรรมทางศาสนา

**ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการบริหารจัดการขับเคลื่อนงาน เสริมสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้มีประสิทธิภาพ
วัตถุประสงค์**

๑. เพื่อกำกับติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานเสริมสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ขององค์กรเครือข่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๒. บูรณาการความร่วมมือกับภาคคณะสงฆ์ องค์กรทางศาสนา ร่วมสนับสนุนในการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ

มาตรการ

๑. กรมการศาสนาขอความอนุเคราะห์ภาคคณะสงฆ์แต่ละระดับตั้งแต่ เจ้าคณะใหญ่หนต่าง ๆ เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะตำบล ร่วมสนับสนุนโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยสมานฉันท์ โดยร่วมกำกับติดตามประเมินผลโครงการฯ

๑.๑ ดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา หรือ

ในโอกาสต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมเครือข่ายทางศาสนา อาทิ วันธัมมัสสวณะ, การแสดงพระธรรมเทศนาในโอกาสต่าง ๆ วันทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานในวัด งานเทศกาลต่าง ๆ งานประเพณี กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น ฯลฯ

๑.๒ กรณีเป็นพระเจ้าคณะปกครองสงฆ์ระดับต่าง ๆ เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ก็ดำเนินการสั่งการ ขอความร่วมมือกับเจ้าอาวาส หรือผู้บริหารฝ่ายบ้านเมืองร่วมกันดำเนินการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ และพระคุณเจ้าเองก็อาจดำเนินการตามโอกาสอันควร

๑.๓ เป็นผู้นำชุมชน ชับเคลื่อนโครงการฯ ตามความสะดวก และเหมาะสมตามหลักการแห่งพุทธศาสนา หรือบูรณาการสร้าง ความปรองดอง สมานฉันท์ตามสภาพของชุมชนนั้น ๆ เช่น เป็นกรรมการ หรือประธานกรรมการ หรือคณะกรรมการร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชับเคลื่อนความปรองดอง สมานฉันท์ในมิติพุทธศาสนา หรือในมิติ ศาสนิกสัมพันธ์ เป็นต้น

๑.๔ เมื่อได้รับกิจนิมนต์ไปในงานต่าง ๆ ก็อาจปาฐกถา, กล่าวสัมโมทนียกถา, เทศน์, ปรารภ, ชักชวน, จูงใจผู้คน สังคม ผู้ที่อยู่ในประชาคมนั้นร่วมกันสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นต้น

ด้านการประชาสัมพันธ์:

๑. การสนับสนุนหรือขอรับการสนับสนุนจากศรัทธา สาธุชนในการติดตั้งป้ายคัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ ณ บริเวณหน้าวัด

๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงประชาสัมพันธ์ของวัด เช่น การทำบุญในวันพระ, งานต่าง ๆ ในวัด

๓. การเขียนบทความ ข่าวสารในวารสารของวัด หรือ สถาบันที่เกี่ยวข้อง

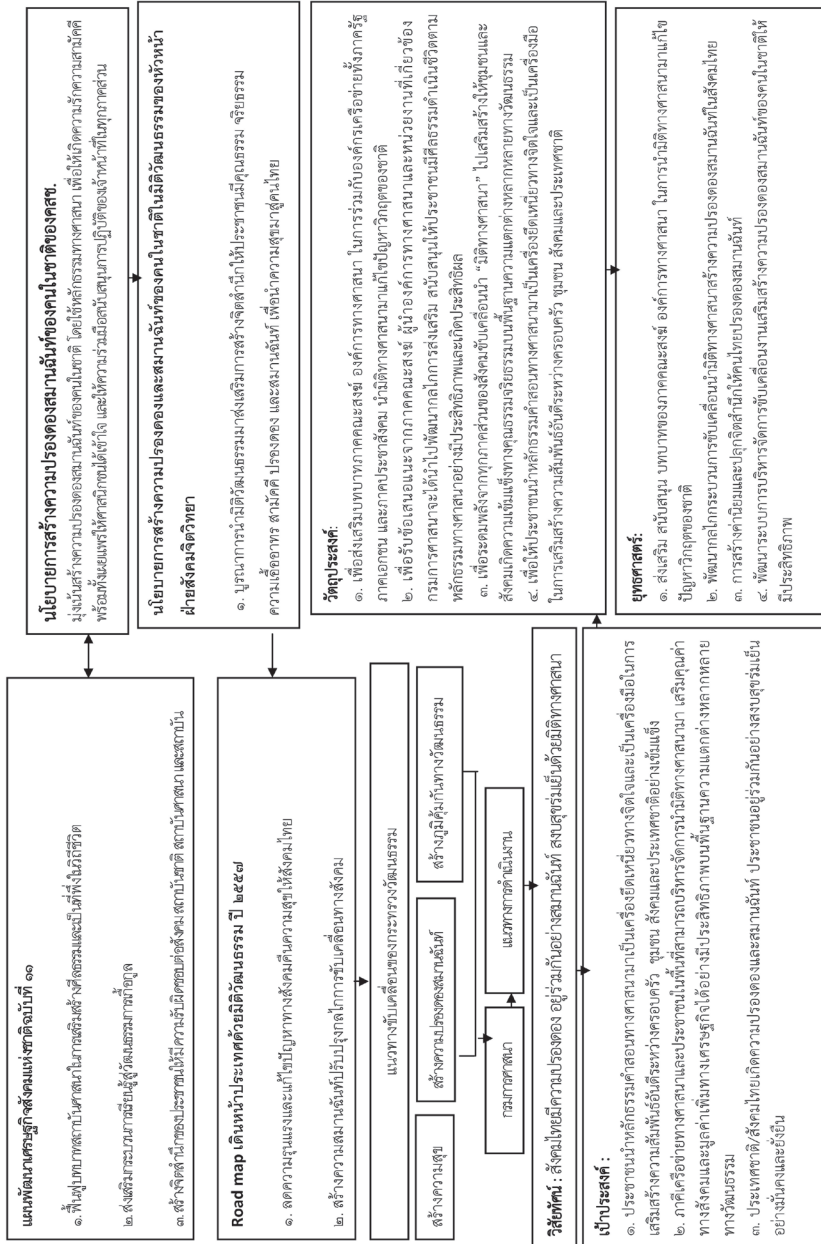
๔. การสื่อสารต่อประชาชน และสื่อสารณะตามโอกาส

อันควร

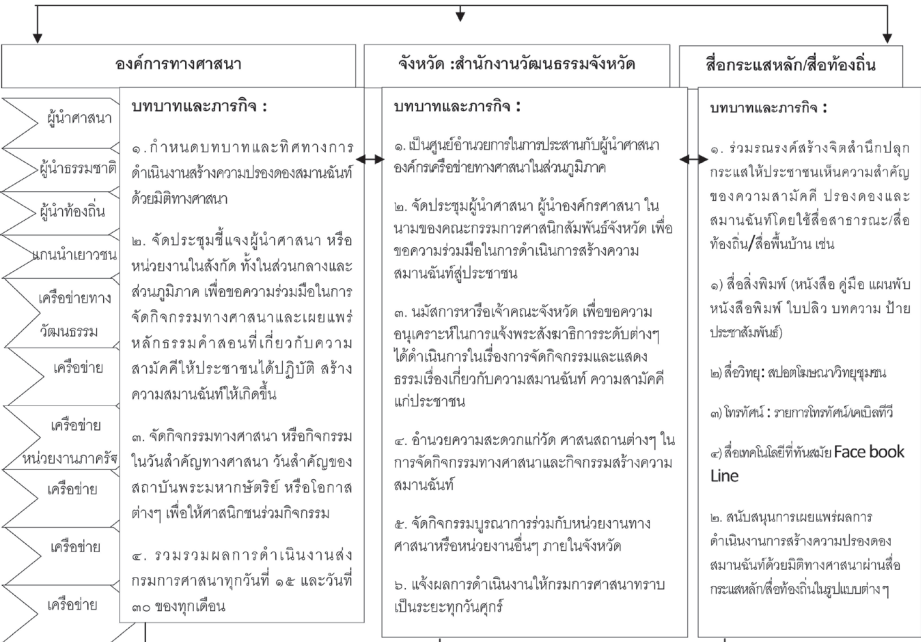
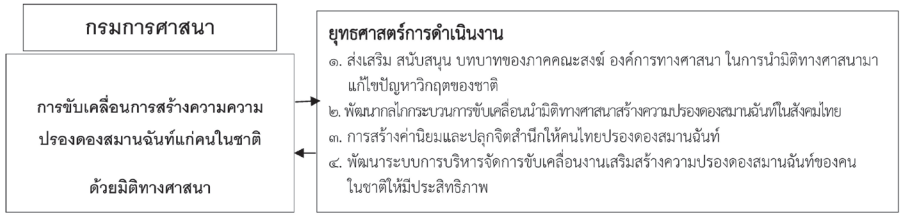
๒. กรมการศาสนาขอความร่วมมือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลงพื้นที่ประชุมชี้แจงกับคณะสงฆ์/ชุมชน ในการประชาสัมพันธ์ ให้คณะสงฆ์ ชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ร่วมเป็นเจ้าภาพดำเนินงาน โครงการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานประสานงานกลาง บริหารโครงการและติดตามประเมินโครงการ/กิจกรรมและรายงานผลการดำเนินงานให้กรมการศาสนารับทราบ ตามแนวทางว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ในบทที่ ๓-๔ ดังแผนภูมิการดำเนินงานแต่อย่างไรก็ตาม ทั้งแผนภูมิ และแนวทางตามเอกสารฉบับนี้ เป็นเพียงแนวทางเพื่อช่วยให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หรือหน่วยงานทุกหน่วยงาน ทำงานได้สะดวกขึ้น แต่แนวทางนี้หากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหรือหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เห็นว่าวิธีไหน กิจกรรมใด หรือกระบวนการทำงานจริงในพื้นที่เป็นไปอย่างเหมาะสม สะดวก บรรลุผลดังเป้าหมายของโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ก็สามารถปรับเปลี่ยน หรือประยุกต์การทำงานตามสภาพแต่ละท้องถิ่น พื้นที่ ศาสนา ธรรมเนียมปฏิบัติ วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นได้

การเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ด้วยวิถีทางศาสนา ของกรมการศาสนา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

กระบวนการขับเคลื่อนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติทางศาสนา

ผลสัมฤทธิ์/ประสิทธิผลการดำเนินงาน		
ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	ผลกระทบ (Impacts)
๑. มีแผนยุทธศาสตร์สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติทางศาสนา จำนวน ๑ แผนงาน ๒. มีภาคีเครือข่ายเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ จำนวน ๒๖ จังหวัดทั่วประเทศ ๓. มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติที่ กรมการศาสนา/เครือข่ายดำเนินการ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐ คน	๑. ประชาชนนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจและเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศอย่างเข้มแข็ง ๒. ภาคีเครือข่ายทางศาสนาและประชาชนในพื้นที่สามารถบริหารจัดการนำมิติทางศาสนาเสริมคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ๓. ภาคีเครือข่ายส่งมวลชนทุกพื้นที่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤตศตวรรษิก และ สังคมของชาติด้วย “มิติทางศาสนา” ๔. สังคมไทยเกิดความปรองดองและสมานฉันท์ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขรื่นเริงอย่างมั่นคงและยั่งยืน	๑. ประชาชนทุกระดับ/ทุกกลุ่มวัยมีความเอื้ออาทร ปรองดองสมานฉันท์ ๒. ประเทศชาติ/สังคมไทยเกิดความสงบสุข ร่มเย็นอย่างมั่นคงและยั่งยืน ๓. สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตย

หลักธรรมทางศาสนา เกี่ยวกับการส่งเสริมความปรองดอง สมานฉันท์ ความรัก ความสามัคคี

หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ทุกศาสนาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ในการดำเนินการส่งเสริมการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ในมิติ แห่งศาสนา เป็นไปตามพันธกิจของกรมการศาสนาด้วย แต่อย่างไรก็ตาม หลักธรรมของศาสนาทั้ง ๕ มีจำนวนมากหลากหลาย แม้แต่หลักธรรม ที่กล่าวถึงการสร้างความรัก ความสามัคคี ปรองดอง ก็มีจำนวนมากสุด ที่จะคณานับ แต่ด้วยข้อจำกัดด้วยมิติแห่งเวลาและเนื้อที่กระดาษที่จัดพิมพ์ ครั้งนี้ จึงได้นำหลักธรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความปรองดอง สมานฉันท์ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ ศาสนา พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ มาเป็นหลักนำทางการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

ศาสนาพุทธ

พระพุทธศาสนาได้มีหลักธรรมที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี การสงเคราะห์ซึ่งกัน ส่งเสริมการทำความดี เพื่อการพัฒนาตนเองและ เสริมสร้างความสงบสุขของส่วนรวมเป็นอันมาก ในที่นี้จะนำมากล่าว โดยสังเขป ดังนี้

พุทธศาสนสุภาษิต (หมวดสามัคคี)

สุขา สงฆสฺส สามคฺคี ความสามัคคีของหมู่ทำให้ทำให้เกิดสุข
สมคฺคานํ ตโป สุโข ความเพียรของหมู่ชน ผู้พร้อมเพรียงกัน
ทำให้เกิดความสุข

(ที่มา: หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, หลักรัฐธรรมนูญชั้นตรี, โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย)

สังคหัตถุ ๔

ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชน
ไว้ในสามัคคี, หลักการสงเคราะห์

๑. **ทาน** การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน
ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน

๒. **ปิยวาจา** หรือ เปยยวัชชะ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจ
หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี
ให้เกิดไมตรีและความใคร่ฉบับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบ
ด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจงใจให้นิยมยินดี

๓. **อติจริยา** การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือ
กิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริม
ในจริยธรรม

๔. **สมานัตตตา** ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย
ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์ โดยร่วมรับรู้
ร่วมแก้ไข ตลอดถึงการวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์
และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

(ที่มา: หนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พระธรรมปิฎก
(ป.อ. ปยุตโต) ข้อ ๑๘๖ สังคหัตถุ ๔, หน้าที่ ๑๔๒-๑๔๓)

พรหมวิหาร ๔

ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหัวใจ และกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมจดจ และปฏิบัติตน ต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ

๑. เมตตา ความรัก ปราบปรามอยากให้เรามีความสุข มีจิตอันเป็นไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

๒. กรุณา ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

๓. มุทิตา ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลาย ผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

๔. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับ ความรับผิดชอบของตน

(ที่มา: หนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ข้อ ๑๖๑ พรหมวิหาร ๔, หน้า ๑๒๔, แถวที่ ๑๓ จากด้านบนของหน้ากระดาษ)

สารนิยธรรม ๖

ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง, ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน, ธรรมที่ทำให้เกิดความสามัคคี, หลักการอยู่ร่วมกัน

๑. เมตตากายกรรม คือ ตั้งเมตตากายกรรมในเพื่อพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยเหลือธุระกิจของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. เมตตาวาจากรรม คือ ตั้งเมตตาวาจากรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ บอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำ ตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. เมตตามโนกรรม คือ ตั้งเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔. สาธารณโภคิตา คือ ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕. สีลสามัญญตา คือ มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบ ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

๖. ทิฏฐิสามัญญตา คือ มีทิฏฐิดีงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญอันนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์ หรือขจัดปัญหา

(ที่มา: หนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ข้อ ๒๓๓ สารนิยธรรม ๖, หน้าที่ ๒๐๐, แถวที่ ๓ จากด้านล่างของหน้ากระดาษ)

ศาสนาอิสลาม

หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเกี่ยวกับความสามัคคีในมิติของหลักธรรมคำสอนทางศาสนา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถนำหลักคุณธรรมเกี่ยวกับความสามัคคีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมมือกันประสานประโยชน์ เพื่อผลสำเร็จทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวม

หลักคำสอนศาสนาอิสลาม ด้านสามัคคีธรรม กุฎิกฎิสั่งคม

คำสอนที่๑

“ท่านพี่น้องผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงมีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ทั้งในที่ลับและที่เปิดเผยเถิด”

การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น สิ่งที่จะขาดไม่ได้ คือ ความสามัคคีธรรมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม คราใดที่สังคมนั้นขาดสามัคคีธรรม ไร้การเสียสละครานั้น สังคมจะเต็มไปด้วยความขัดแย้งและความเห็นแก่ตัว เป็นสังคมที่ไม่มีความสุข ร้อนรุ่ม สับสน ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการใช้ชีวิตร่วมกัน เพราะสาเหตุของความขัดแย้งมันเกิดขึ้นได้มากมาย จนบางที่เราไม่รู้กันด้วยซ้ำว่ามันเกิดขึ้นและมีต้นตอมาจากอะไร แต่นี่คือความจริง ความจริงที่คนหมู่มากยอมหนีไม่พ้นความขัดแย้ง สำคัญที่สุดคือ เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้น ต้องรู้จักให้อภัย ผ่อนหนักผ่อนเบา และประนีประนอมรอมชอมกัน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนเป็นคำสอนที่มีอยู่ในศาสนาอิสลาม.

(ที่มา:คุตบะฮ์ (บทธรรมกถา) ว่าด้วย ความสามัคคี,สามัคคีธรรม กุฎิกฎิสั่งคม, หน้าที่ ๒๙, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

คำสอนที่ ๒

ท่านพี่น้องผู้มีเกียรติที่รักทั้งหลาย

การเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีในสังคมแห่งเรานั้น เป็นภารกิจของเราทุกคนที่จะต้องช่วยเหลือกันทำให้สังคมแห่งเรานี้ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน...

(ที่มา: คุดบะฮ์ (บทธรรมกถา) ว่าด้วย ความสามัคคี, สามัคคีธรรม กุฎิกฤตสังคม, หน้าที่ ๔๒ แถวที่ ๖-๘ จากด้านบน, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

คำสอนที่ ๓

อิสลามกับความสามัคคีและความปรองดอง

ท่านพี่น้องผู้ศรัทธาที่รักทั้งหลาย

ความรัก ความสามัคคี และความปรองดองจะเกิดขึ้น ในสังคมแห่งเราได้ เมื่อพี่น้องมีความรักอันบริสุทธิ์ใจให้กันและกัน ให้อภัยในความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตกาล และห่างไกลจากการใช้คำพูด และพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคมเรา ซึ่งอาจจะมีพี่น้องส่วนหนึ่งมักจะไม่ระมัดระวังเกี่ยวกับการใช้คำพูดต้องห้าม ในอิสลาม...

(ที่มา: คุดบะฮ์ (บทธรรมกถา) ว่าอิสลามกับความสามัคคีและความปรองดอง, หน้าที่ ๔๘, แถวที่ ๑-๖, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

ศาสนาคริสต์

หลักคำสอนคริสต์ศาสนาด้านความรัก

๑. บทบัญญัติ ๑๐ ประการ ข้อที่ ๒ คือ “ท่านจงรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง”

(ที่มา: หนังสือความรู้ศาสนาเบื้องต้น, หน้าที่ ๙๓, แถวที่ ๔ จากด้านบน, กรมการศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม)

๒. บัญญัติ ๑๐ ประการของคริสต์ศาสนาสามารถทอนลงมาให้เหลือแต่เพียง ๒ ข้อ คือ

“ท่านต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณสุดสติปัญญาของท่าน นี่คือ บทบัญญัติเอกและเป็น บทบัญญัติแรก บทบัญญัติประการที่สองก็เช่นเดียวกัน คือ ท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (มัทธิว ๒๒:๓๗-๓๙)

(ที่มา: หนังสือวิถีชีวิต ๕ ศาสนา, หน้าที่ ๑๗๒, แถวที่ ๒-๖ จากด้านบน, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

๓. นักบุญเปาโลหรือเซนต์ปอล ได้สาธยายความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ไว้ว่า **“ความรักย่อมอดทนมีใจเอื้อเพื่อไม่อิจฉาไม่โอ้อวดตนเองไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียวไม่จดจำ ความผิดที่ได้รับ ไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง ความรักให้อภัยทุกอย่าง เชื่อทุกอย่าง หวังทุกอย่าง อดทนทุกอย่าง”** (๑ โครินธ์ ๑๓:๔-๗)

(ที่มา: หนังสือวิถีชีวิต ๕ ศาสนา, หน้าที่ ๑๗๒, แถวที่ ๖-๑๐ จากด้านบน, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

คุณธรรมหลัก ๑๐ ประการ

ปรัชญาด้านจริยธรรมพราหมณ์-ฮินดู อาจจะถูกกล่าวโดยย่อ มีคุณธรรม ๑๐ ประการ เรียกว่า ธรรมลักษณะ ซึ่งกล่าวไว้ในคัมภีร์มนุสมฤติ

๑. อโภรณะ (อะ-โภร-ณะ) คือ ไม่มีความโกรธ ความโกรธจะบดบังการคิดโดยใช้หลักเหตุผลเป็นผลทำให้บุคคลขาดการแยกแยะว่าอะไรผิด และอะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว เมื่อความสามารถที่จะแยกแยะถูกทำลายไป บุคคลก็ลืมหืมตา เมื่อลืมหืมตาก็พบกับความหายนะโดยสิ้นเชิง (ภควคิตา อรรถาธิบายที่ ๒ โสลกที่ ๖๓) คนที่มีความโกรธ คือ ผู้ทำร้ายตัวเอง และผู้อื่น ๓ ทาง คือ ทางกาย (คือ ใช้กายทำร้ายผู้อื่น) ทางวาจา (ที่หยาบกระด้างด่าทำร้ายผู้อื่น) และทางใจ (คือ คิดร้ายหรือคิดไม่ดีต่อผู้อื่น) บุคคล ต้องควบคุมความโกรธให้ได้จนเป็นนิสัย ถ้าทำได้ดีถือว่าเป็นผู้มีจิตใจสูงส่งอยู่ในตัวแล้ว

๒. อัศเตยยะ (อัศ-เตย-ยะ) คือ การไม่ลักขโมย คำจำกัดความของคำว่าขโมย คือ ถูเอาทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น โดยใช้กำลังหรือโดยวิธีการที่ไม่ชอบธรรมตามหลักจริยธรรมพราหมณ์-ฮินดู อสเตยยะ หมายถึง การสะสมทรัพย์ไว้มากกว่าความจำเป็นที่ตนจะต้องใช้ หมายถึง การขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของคนอื่น โดยทำให้ผู้อื่นหมดโอกาสหรือโดยการได้มาซึ่งบางสิ่งบางอย่างโดยวิธีผิดกฎหมายหรือโดยวิธีที่ผิดศีลธรรมการขาดการควบคุม ตา หู จมูก ลิ้น กาย และการขาดการควบคุมความโลภกระตุ้นให้บุคคลที่มีจิตใจตั้งมั่นในการไม่ขโมย ย่อมหมดความโลภและไม่มีแรงกระตุ้นที่จะขโมย ธรรมชาติจะช่วยเขาให้มีความอดุมสมบูรณ์และมีสิ่งที่เขาจำเป็นต้องบริโภคใช้สอยอยู่ตลอดเวลาจะต้องมีทั้งทางกาย วาจา ใจ

๓. **อาตมวินิครหะ** (อาต-มะ-วิ-นิ-ครหะ-หะ) คือ การควบคุมใจที่เป็นตัวคิด ใจที่วุ่นวายยอมไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรชั่ว การทำใจ ให้เป็นสมาธิ ทำให้เกิดปัญญาและความรู้ความเข้าใจที่ลึก ทำให้ความจำดีขึ้น ทำให้จิตใจเข้มแข็ง จิตใจที่เข้มแข็งจะคุ้มครองรักษาและเผยแพร่งานที่มีคุณค่าด้านศีลธรรมและจริยธรรม

๔. **ทมะ** การควบคุมอินทรีย์ คือประสาทสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น และประสาทสัมผัสทางผิวหนัง เมื่อบุคคลควบคุมอินทรีย์ได้ อินทรีย์ของเขาก็จะทำงานภายใต้การบังคับของเหตุผลที่เหมาะสม การควบคุมอินทรีย์ไม่ได้หมายความว่า บุคคลจะไม่ยอมใช้ประโยชน์ใด ๆ จากอินทรีย์หรือประสาทสัมผัสกับสิ่งภายนอก แต่หมายความว่า บุคคลจะต้องรู้จักทำความเข้าใจความต้องการของตนให้อยู่ในระดับที่พอดีไม่มากเกินไป ความจำเป็น บุคคลที่ควบคุมอินทรีย์ได้ จะไม่พูดจาเหลวไหลไร้สาระ จะไม่นินทาให้ร้ายผู้อื่น จะไม่รับประทานอาหารเกินประมาณที่ร่างกายต้องการ ไม่ดื่มของมึนเมา ร่างกายและจิตใจจะอยู่ภายใต้การควบคุมของการตกเป็นทาสของอินทรีย์ (ประสาทสัมผัส ทำให้บุคคลเฝ้าหนักถึงคำนึงถึงตลอดเวลาถึงวัตถุภายนอกที่คู่กับประสาทสัมผัสนั้น ๆ เช่น นึกถึง คำนึงถึง รูปที่คู่กับตา เสียงที่คู่กับหู เป็นต้น เมื่อเขาตกเป็นทาสของอินทรีย์ เขาก็จะทำลายความสามารถที่จะแยกแยะว่าอะไรผิด อะไรถูก เมื่อความสามารถที่จะแยกแยะว่าอะไรควรทำ อะไร ไม่ควรธรรมดาหมดไป บุคคลก็ขาดปัญญาที่จะนำเขาไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต (ภควคิตา อรรถายที่ ๒ โสลกที่ ๖๒-๖๓)

๕. **ธี** คือ สติปัญญาที่สะอาดหมดจดปราศจากกิเลส คือ สิ่งชั่วร้ายเจือปนการมีสติปัญญาที่สะอาดหมดจดมีความสำคัญมากกว่า การมีความรู้สูงที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียน บุคคลที่มีสติปัญญาสะอาด

หมดจด จะไม่มีกลัว (ในการที่จะทำสิ่งที่ถูกต้อง) จะไม่มีอารมณ์เสีย จะไม่มีจิตใจขุ่นมัว จะไม่ทำสิ่งที่ไม่ควรทำ ฤๅ ชีสอนว่า บุคคลจะทำให้สติปัญญาอันสะอาดหมดจดให้เกิดขึ้นได้ ด้วยการศึกษาคัมภีร์ทางศาสนา แล้วนำสิ่งที่ดีงามไปนึกคิดทบทวนตลอดเวลา จากนั้นต้องฝึกทำใจให้เป็นสมาธิ

๖. ธฤติ คือ ความมีใจที่แน่วแน่มั่นคง ไม่วีกอแว๊ก มีความจริงจัง บุคคลจะต้อง มั่นคงในความเชื่อของตน ถ้าไม่มีความมั่นคง เขาย่อมไม่สามารถค้นพบความจริงได้ ใจที่โลเลวีกอแว๊กย่อมหาความจริงไม่พบ ชีวิตที่มีคุณธรรมจะเกิดขึ้นได้จากการที่บุคคลบังคับตนเองให้ดำเนินชีวิตที่มีคุณธรรมเท่านั้น

๗. กษมะ (กษะ-มะ) คือ การรู้จักให้อภัย หรือ การอดกลั้น ต่อสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ต่าง ๆ

๘. สัตยะ คือ การเป็นผู้มีความสัตย์จริง สัตยะไม่หมายเพียงว่า การไม่พูดคำเท็จพูดแต่ความจริง แต่หมายถึง ความสัตย์จริงทางความคิด ความสัตย์จริงทางการพูด และความสัตย์จริงทางการกระทำ และความจริงต่อมนุษย์ในโลกโดยรวม

๙. เสาจะ คือ ความสะอาดทั้งกายและใจ ความสะอาดทางกาย หมายถึง การรักษากายให้สะอาดทั้งภายนอกภายใน การรักษากายให้สะอาดจากภายในทำได้โดยการปฏิบัติตามกฎของสุภาพอนามัยที่ดี และโดยการรับประทานอาหารชนิดที่เรียกว่า สาตวิก (อาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ อาหารที่เพิ่มพลังจิตใจ เพิ่มกำลังกาย ทำให้อายุยืน อาหารที่บำรุงส่วนที่สึกหรอในร่างกาย อาหารที่ทำให้ร่างกายเจริญเติบโต) การรักษาให้ร่างกายสะอาดจากภายนอก หมายถึง การแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด ความสะอาดหมดจดทางใจ หมายถึง การไม่มี

ความคิดเชิงลบ คือ ความคิดด้านตัณหาราคะ ความคิดโลภอยากได้ ความคิดเชิงโกรธ เเชิงเกลียด เเชิงหยิ่งยะโสและเชิงอิจฉาริษยา ฯลฯ ฤๅชีสอนว่า ความสะอาดหมดจดทางใจจะสำเร็จได้ ก็ด้วยการสมาคม กับคนดีมีคุณธรรมสูง กับบัณฑิต (ผู้มีปัญญาบริสุทธิ์) กับผู้มีใจสงบกับ ผู้ที่มีความกลมเกลียวในตัวเอง การศึกษาคัมภีร์ทางศาสนาและนึกคิด พิจารณาคำสอนของฤๅชีผู้ทรงคุณอันประเสริฐและของผู้บรรลุนิพพานชั้นสูง ทำให้ใจบริสุทธิ์ได้ ทำให้ไม่มีความกลัว ความโลภ ความเกลียด ความโกรธและอารมณ์ที่ไม่ดีอื่น ๆ

๑๐. **วิทยา** คัมภีร์ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู กล่าวว่าความรู้มี ๒ ประการ คือ ความรู้ระดับต่ำ เรียกว่า อปราวิทยาและความรู้ระดับ สูงสุด เรียกว่า ปราวิทยา ความรู้ระดับต่ำ คือความรู้ที่สอนให้บุคคล เอาชนะสิ่งเลวร้าย.

(ที่มา:คำแปลที่แปลจากต้นฉบับภาษาสันสกฤต โดย ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา, ภาควิชาภาษาสันสกฤต, คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, ประสานงาน และตรวจสอบคัดเลือกคำสอนมอบให้ กรมการศาสนา โดย นายสถิตย์ กุมาร, สมาคมฮินดูสมาช)

ศาสนาซิกข์

หลักปรัชญามูลมंत्रะ

ปรัชญามูลมंत्रะได้กล่าวไว้ว่าหากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า พระศาสดามีพระประสงค์จะให้มนุษย์ทั้งหลาย เข้าใจว่าเราทุกคนล้วน กำเนิดมาจากพระเจ้าองค์เดียวกัน มนุษย์ทุกคนจึงเสมือนพี่น้องร่วมสายโลหิต ฉะนั้น จึงไม่ควรมีฉันไม่ควรมีเธอ ควรจะมีแต่เราเท่านั้น พระองค์ ยังต้องการให้มนุษย์ทุกคนเข้าใจความจริงหรือสัตยะ หรือสัจธรรมล้วนเป็น หนทางไปสู่มรรคผลหรือความสุขชั่วนิรันดร์ พระองค์ได้กล่าวว่า หากเรา หันหน้าเข้าหากันหาความจริง ความสุขจะตามมาเสมือนเงาตามตัว ยามหันหน้าเข้าหาดวงอาทิตย์แต่ในมุมกลับหากหันหลังให้ความจริง กล่าวคือ เมินความไม่ยอมรับความจริง ความสุขจะปรากฏอยู่เบื้องหน้า แต่ไม่มีวันได้สัมผัส เสมือนหนึ่งเงาที่ทอดอยู่บนเบื้องหน้า ยามหันหลัง ให้ดวงอาทิตย์ ฉะนั้น มนุษย์ผู้ใดก็ตามที่ยอมรับความจริง แม้ความจริง นั้นจะขมขื่นเพียงใดก็ตาม จะสามารถหาความสุขในความทุกข์นั้นได้ ดังพระวณะของพระศาสดา ที่ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “หากห้องฟ้ามีดวงจันทร์ นับพัน มีสุริยนับหมื่น แต่ดวงใจที่ไร้ซึ่งสัจธรรมคงมีมืดมิดจรัสติกาล” (ที่มา:หนังสือวิถีชีวิต ๕ ศาสนา, หน้าที่ ๒๖๖, แถวที่ ๑-๘ จากด้านบน, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์:

พระศาสดา ได้กล่าวไว้ในพระมหาคัมภีร์คुरुครันด์ ซาฮิบ อย่างชัดเจนว่า “มนุษย์คือมวลมิตร หาใช่ศัตรู หาใช่ผู้แปลกหน้า” ด้วยพระวจนะอันเป็นเอกนี้ ชาวซิกข์ทุกคนจึงมีหน้าที่ตามหลักศาสนา ที่ตั้งตนอยู่ในสังคมด้วยความรักและความสามัคคีต่อกัน อีกทั้งยังผูกมิตรกับศาสนิกชนทุกศาสนาด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมรับใช้สังคมที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยจิตปวารณา ด้วยจิตอันบริสุทธิ์ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน.

ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ เพื่อนบ้านและเพื่อนต่างศาสนา :

ตามที่ได้เคยกล่าวไว้ว่ามนุษย์คือมวลมิตร หาใช่ศัตรู หาใช่ผู้แปลกหน้า ฉะนั้น เชื้อชาติ วรรณะ ความเชื่อและวัฒนธรรมของเพื่อนมนุษย์ถึงแม้ต่างศาสนา ต่างเผ่าพันธุ์จึงไม่เคยเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม บทพิสูจน์ที่จะเห็นได้ชัดว่าชาวซิกข์อยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วโลก ทุกทวีป ทุกประเทศ ด้วยความรักและความสงบ ชาวซิกข์ทุกคนพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมจารีตประเพณีของประเทศของสังคมเจ้าภาพ ที่ตนเองเข้ามาอาศัย จะปฏิบัติตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมจะแบ่งปันความสุขทรัพย์สินเงินทองตามสมควรและตามความต้องการตามกาลเวลา ชาวซิกข์จะสนับสนุนกิจกรรมของเพื่อนบ้าน จะร่วมงานบุญงานกุศลด้วยศรัทธา และด้วยความเต็มใจ ฉะนั้นจึงไม่เป็น

ที่แปลกใจ หากท่านเห็นชาวซิกข์ร่วมทำบุญตักบาตรพระภิกษุสงฆ์
ในศาสนาพุทธ ร่วมทอดกฐินผ้าป่าตามวัดต่าง ๆ ร่วมงานแต่งงาน
งานบวช งานศพ ของเพื่อนบ้านและมิตรต่างศาสนา นอกจากจะไม่มี
บทบัญญัติใด ๆ ในพระมหาคัมภีร์ที่ห้ามไม่ให้ร่วมกิจกรรมต่างศาสนาแล้ว
ยังแนะนำ ชี้นำ ให้เคารพในศักดิ์ศรี วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์
ต่างศาสนา ครั้นพระศาสดาในศาสนสถานวัดซิกข์ ก็เป็นอีกหนึ่งในตัวอย่าง
ของการอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ต่างศาสนา การรับประทาน
อาหารร่วมกัน จากหม้อข้าวเดียวกันย่อมแสดงออก ซึ่งความสัมพันธ์อันดีงาม
การบริจาคสิบเปอร์เซ็นต์ของรายได้หลังจุนเจือครอบครัวเพื่อจรรโลงไว้
ซึ่งสังคมเพื่อนมนุษย์ก็เป็นแบบอย่างที่ดีในวิถีแห่งซิกข์
(ที่มา:หนังสือวิถีชีวิต ๕ ศาสนา, หน้าที่ ๒๘๘, แฉวที่ ๙-๒๘ จากตำนาน,
กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม)

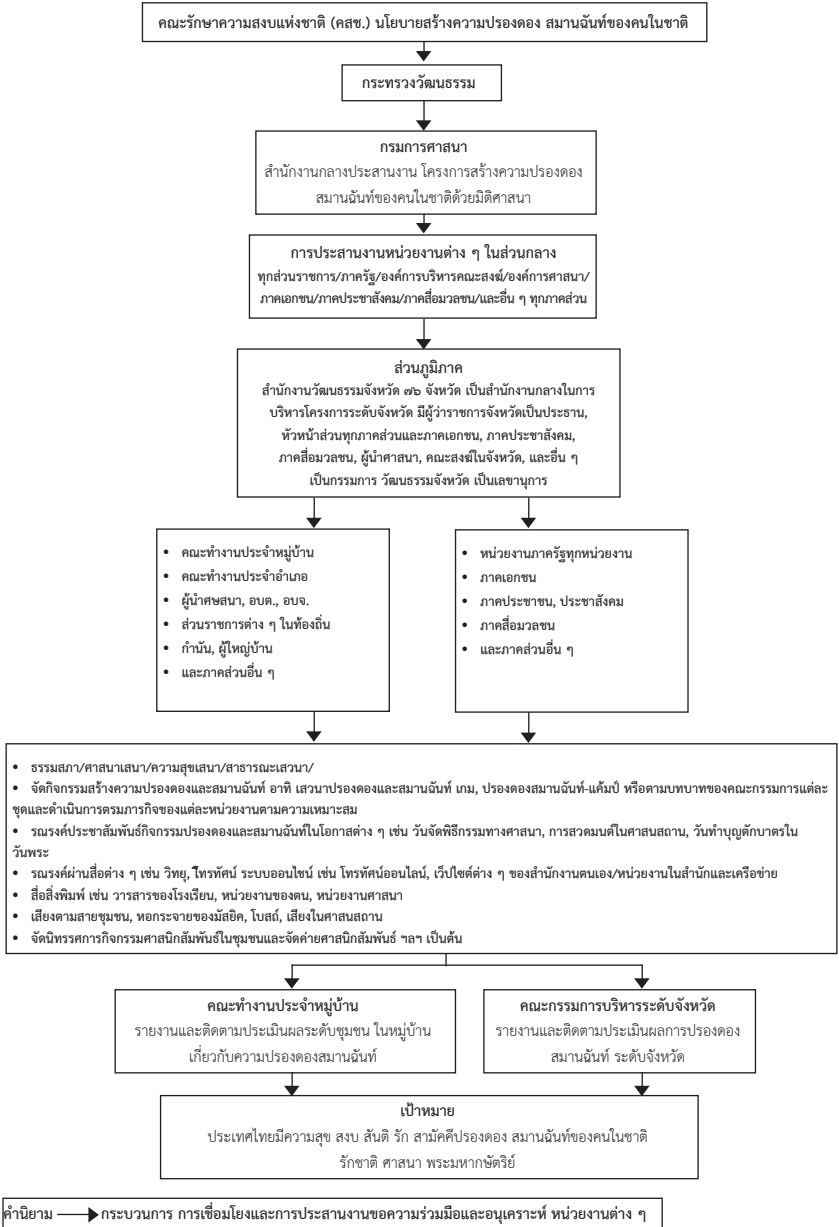
การดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ในมิตินั้น กระบวนการดำเนินงานก็เหมือนกับการดำเนินงานสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ตามปกติของหน่วยงานทั่วไป แต่ข้อแตกต่างคือ กระบวนการ ในมิตินั้นอาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อน อาจต้องมีกระบวนการมากขึ้น ทั้งด้านวิถีแห่งศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมทางศาสนา แต่ละศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ ดังนั้น ในสังคมไทยนั้นจึงเป็นพหุสังคม มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และศาสนา รวมถึงชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์ยังมีวัฒนธรรมย่อย ของตนเอง ซึ่งชนเหล่านั้นต่างเป็นเจ้าของวัฒนธรรม

พระบรมราชาโชวาทที่ว่า... “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นคำสอน ที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงาน ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความหลากหลาย ทางศาสนา จึงเป็นเรื่องอ่อนไหว และพึงน้อมนำพระบรมราชาโชวาทข้างต้น มาเป็นหลักชัยในการดำเนินงานสร้างความปรองดอง สมานฉันท์

สำหรับผู้ดำเนินงานไปปฏิบัติพึงต้องใช้สติปัญญา ความใคร่ครวญ ระมัดระวัง ความรอบคอบ และความวิริยะอุตสาหะ อย่างสูงที่จะขับเคลื่อนได้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าประสงค์ดังกล่าว จึงได้นำเสนอรูปแบบการแนวทางการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิตินั้น ดังนี้

แผนภูมิการดำเนินงาน (Implementation Model)
โครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยมิติศาสนา

การดำเนินงานโครงการ

ในการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ซึ่งการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการ

๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งเพื่อบริหารโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ฯ โดยมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์ เป็นที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ มีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ไม่เกิน ๙ ท่าน (ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด, นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สาธารณสุขจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้อำนวยการเขตการศึกษาในพื้นที่พัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ) เครือข่ายทางศาสนา (พุทธสมาคม ยิวพุทธสมาคม ฯลฯ) เป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่จังหวัดเห็นสมควร (ผู้นำตามธรรมชาติ/ปราชญ์ท้องถิ่น ฯลฯ) ไม่เกิน ๓ คนร่วมเป็นกรรมการ และมีวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม และมีนักวิชาการวัฒนธรรม ที่ได้รับมอบหมายจำนวน ๑ คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการร่วม รายละเอียด ดังตัวอย่างโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ตัวอย่าง องค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานกรรมการ
๒. ปลัดจังหวัด รองประธานกรรมการ
๓. คณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์
จังหวัด กรรมการ
๔. ผู้แทนเครือข่ายองค์การ
ทางพระพุทธศาสนา กรรมการ
๕. หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ในจังหวัดไม่เกิน ๙ คน กรรมการ
๖. ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๓ รูป/คน กรรมการ
๗. วัฒนธรรมจังหวัด กรรมการ
๘. นักวิชาการวัฒนธรรม/
ที่ได้รับมอบหมาย กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการร่วม

อำนาจหน้าที่

๑. อำนวยการ ประสานงานและประชุมหารือกับเจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อวางแผนรณรงค์เชิญชวนประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ กับจังหวัด
๒. ส่งเสริมสนับสนุนอำนวยการบริหารโครงการและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ ให้กับคณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน ภายในจังหวัดให้เกิดการพัฒนาและบรรลุเป้าหมาย
๓. ให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กำกับดูแลโครงการฯ ทั้งจังหวัด

๔. กำกับติดตามการดำเนินการโครงการฯ ภายในจังหวัดและ
ประเมิน และรวบรวมรายงานกรมการศาสนาทราบ

๕. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตาม
ที่เห็นสมควร

๖. มีอำนาจสั่งการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภายในจังหวัด
เฝ้าอำนวยการและสนับสนุนการดำเนินการโครงการฯ เพื่อให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์

๗. ให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจัดทำรายงานสรุปผล
การดำเนินการโครงการฯ ภายในจังหวัดเป็นราย ๑๕ วัน รายเดือน
และรายปี รวมทั้งประมวลสรุปผลเป็นภาพรวมรายงานตามแบบ ปวธ.๑
ส่งกรมการศาสนา

๘. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับหมายจาก
กระทรวงวัฒนธรรม

**๑.๒ การแต่งตั้งคณะทำงานโครงการสร้างความ
ปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ประจำหมู่บ้าน**
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งโดยประสานงานกับผู้นำศาสนา
ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้น และผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ ผู้นำหน่วยงาน
ระดับท้องถิ่น (อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ) ตลอดจนคนในชุมชนเป้าหมาย
เป็นผู้นำเสนอรายชื่อคณะทำงานฯ ดังกล่าวประจำหมู่บ้านฯ ละ ๑ คณะ
เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการฯ ภายใต้ศาสนสถานและหมู่บ้านนั้น ๆ
โดยร่วมศึกษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชน ร่วมคิดกิจกรรมที่สอดคล้อง
และสร้างสรรค์ เพื่อให้นำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิต
ประจำวัน โดยมีศาสนสถานเป็นสถานที่ปลูกปัญญา และเป็นแหล่งจัด
กิจกรรมส่งเสริมการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยคุณธรรม
จริยธรรม

โครงสร้างของคณะทำงานโครงการฯประจำหมู่บ้าน
 ประกอบด้วย นายอำเภอที่วัดนั้นตั้งอยู่เป็นที่ปรึกษา โดยมีผู้นำศาสนา
 ในชุมชนนั้นเป็นประธานกรรมการ และหัวหน้าหน่วยงานราชการ
 ที่เกี่ยวข้องในตำบล/หมู่บ้านไม่เกิน ๑๐ คน (ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอ/
 ตำบล, ผู้บริหารสถานศึกษาที่วัดตั้งอยู่, กำนัน/ผู้ใหญ่, อาสาสมัคร
 สาธารณสุข, นักจัดรายการวิทยุชุมชน, พัฒนาการตำบล ฯลฯ)
 และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๘ รูป/คน (เป็นคนชุมชนที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ
 เช่น ข้าราชการที่เกษียณ/คนที่ชาวบ้านนับถือ/ผู้นำเด็ก/ผู้นำเอกชน
 ภาคธุรกิจ ฯลฯ) ซึ่งจะเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ
 ในชุมชน) ผู้แทนเครือข่ายทางศาสนาในพื้นที่ (พุทธสมาคม ยุวพุทธิกสมาคม
 ศูนย์พุทธศาสนวันอาทิตย์) ร่วมเป็นกรรมการ โดยมีนักวิชาการวัฒนธรรม
 ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ผู้นำศาสนาในชุมชนนั้น ๆ
 มอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม รายละเอียดโครงสร้าง
 และอำนาจหน้าที่ ดังตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างโครงสร้าง ประกอบด้วย

๑.๑	นายอำเภอ ที่วัดหรือ
ศาสนสถานนั้นตั้งอยู่	ที่ปรึกษา
๑.๒	ผู้นำองค์กรศาสนา ในพื้นที่	ที่ปรึกษา
๑.๓	ผู้นำศาสนา	ประธานคณะทำงาน
๑.๔	ผู้ใหญ่บ้าน	รองประธานคณะทำงาน
๑.๕	หัวหน้าหน่วยงานราชการ
ที่เกี่ยวข้องในตำบล/หมู่บ้าน
ไม่เกิน ๑๐ คน	คณะทำงาน

- ๑.๖ ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๙ รูป/คน คณะทำงาน
- ๑.๗ ผู้แทนเครือข่ายทางศาสนา คณะทำงาน
ในพื้นที่
- ๑.๘ นักวิชาการ (วธ.จ.)
ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน และ
เลขานุการร่วม
- ๑.๙ ผู้ที่ผู้นำศาสนา มอบหมาย คณะทำงาน และ
เลขานุการร่วม

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานโครงการประจำหมู่บ้าน เพื่อปรึกษาหารือและมอบหมายบุคคลให้ดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์
๒. ดำเนินการจัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนสมาชิกในชุมชนมาร่วมกิจกรรม
๓. ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมกระบวนการในการวางแผนขับเคลื่อนสู่ประชาชนในพื้นที่ตลอดจนอาจมีการมอบหมายให้อาสาสมัครเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมย่อยต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด
๔. ตรวจสอบติดตามการดำเนินการโครงการฯ และร่วมแก้ไขปัญหากตามสถานการณ์
๕. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนในชุมชนมาร่วมโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ รวมทั้งขอความร่วมมือทุกหน่วยงานในชุมชนสอดแทรกกิจกรรมการรณรงค์สร้างความปรองดองสมานฉันท์ในกิจกรรม ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน จัดเสวนากระตุ้นให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จัดเทศนาธรรมในโอกาสต่าง ๆ ในวันธรรม์สวันะ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่งงาน เทศกาลต่าง ๆ งานประเพณี โดยสอดคล้องกับความสำคัญของ ความปรองดอง สมานฉันท์ เข้าไปในบทเทศนา หรือศาสนเสวนา

๖. เป็นผู้ประเมินทัศนคติ พฤติกรรมของคนในชุมชน หมู่บ้าน รายงานจังหวัดและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทราบ

๗. แต่งตั้งคณะทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่ได้เห็นสมควร

๘. มีอำนาจเรียกส่วนราชการในชุมชน มาสอบถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

๙. รายงานสรุปผลการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ของหมู่บ้านที่รับผิดชอบ เป็นราย ๑๕ วัน รายเดือน รวมทั้งประมวลสรุปผลในภาพรวมรายปี ตาม ปอศ.๒ ส่งวัฒนธรรมจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินงานโครงการ

๒.๑ การดำเนินการในส่วนกลาง

กรมการศาสนาจัดทำโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เพื่ออนุมัติงบประมาณและกำหนดกิจกรรม ดำเนินการ ดังนี้

กิจกรรมหลัก

ก. กรมการศาสนา ได้ดำเนินการ

ปรึกษาหารือกับองค์การบริหารคณะสงฆ์และองค์การศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์/จัดทำเครื่องมือการดำเนินงาน/การประสานความร่วมมือ/จัดประชุมศาสนิกสัมพันธ์ เพื่อขอรับคำชี้แนะและระดมความคิดเห็น

จากองค์กรผู้นำทางศาสนา เพื่อวางกรอบ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์/ขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือผู้นำศาสนาและองค์กรศาสนาเป็นกรณีพิเศษ : ขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือองค์กรศาสนาและผู้นำองค์กรศาสนาเป็นกรณีเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติ ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน/ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือองค์กรและองค์กรเครือข่ายของศาสนาแต่ละศาสนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศช่วยอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์/ขอความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการติดตาม ประเมินผล และการจัดทำ รายงานให้กรมการศาสนาทราบ เพื่อรายงานหน่วยเหนือต่อไป/กรมการศาสนา จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานให้กับองค์กรศาสนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยส่วนภูมิภาคจะโอนเงินผ่านสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท/เนื่องงบประมาณของกรมการศาสนา มีจำนวนจำกัด กรมการศาสนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือองค์กรศาสนาทุกศาสนา ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนา ทุกระดับ ในการส่งเสริมสนับสนุน ร่วมด้วยช่วยกันในการใช้ทรัพยากรทางศาสนาที่ท่านมี สนับสนุนในการดำเนินงานในภารกิจนี้ ถือว่าการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ทุกหมู่เหล่า อาทิ การอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ ในการติดตั้งป้ายคัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ การให้สถานที่จัดประชุมพร้อมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเสียง หรืออื่น ๆ ที่ท่านพอจะอนุเคราะห์ส่งเคราะห์ได้ เป็นต้น

ข. กรมการศาสนา ขอความร่วมมือให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ๗๖ จังหวัด/วัดทั่วประเทศ/นายอำเภอท้องที่ทุกอำเภอ/เทศบาลทุกแห่ง/องค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่ง/องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง/ส่วนราชการระดับกระทรวง กรม ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค/กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกท้องที่/ที่ทำการปกครองจังหวัด/สถานศึกษาทุกแห่ง/เครือข่ายของกรมการศาสนา ลานธรรมลานวิถีไทย ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พระธรรมวิทยากร คลินิกคุณธรรม ในสถานศึกษา โรงเรียนวิถีพุทธ/เปรียญธรรมสมาคมแห่งประเทศไทย/องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก/ยุวพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย/ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย/พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย/สภายุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เชิญชวน ประชาชนทุกพื้นที่ให้เห็นคุณค่าและให้ร่วมโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ โดยเน้นส่งเสริมให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ทุก ๆ กลุ่มของคนในสังคม

กิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริมให้โรงเรียนวิถีพุทธในกองทุนเผยแผ่พระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติของกรมการศาสนา จัดรณรงค์การสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ในมิติศาสนา กับทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างเยาวชนยุคใหม่มีความรักใคร่ปรองดอง สมานฉันท์ เทิดทูนชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ จนเกิดการปฏิบัติอย่างเป็นวิถี

- กรมการศาสนาจัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ และมอบให้กับจังหวัด/หมู่บ้านต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

- กรมการศาสนาประสานงาน ขอความร่วมมือ กระทรวง กรมต่าง ๆ ในส่วนกลาง สั่งการให้ข้าราชการ ส่วนภูมิภาค ในสังกัดให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมรณรงค์สร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ในมิติศาสนาในทุกพื้นที่ ตลอดจนขอความร่วมมือ หน่วยงานในระดับกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน ให้เข้ามา ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์สร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ในมิติศาสนา

- กรมการศาสนาขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านให้ทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ เชิญชวนประชาชนในหมู่บ้าน มาร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

- กรมการศาสนาขอความร่วมมือสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศติดตามประเมินผลโครงการฯ ทั้งจังหวัด และจัดทำรายงานในระดับจังหวัดแจ้งให้กรมการศาสนาทราบและ ขอความอนุเคราะห์จากผู้ใหญ่บ้านติดตามผล และจัดทำรายงาน ในระดับหมู่บ้านแจ้งจังหวัดทราบ

- การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน : กรมการศาสนา จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานให้กับ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายในการ ดำเนินงานจัดประชุม/เชิญชวนหน่วยงาน/องค์การศาสนาในส่วนภูมิภาค มาร่วมรณรงค์เชิญชวนและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดอง สมานฉันท์ ทั้งจังหวัด

๒.๒ การดำเนินการในส่วนภูมิภาค

๑) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ประสานงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด เพื่อบริหารโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ โดยมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด เป็นที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ และมีวัฒนธรรมจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม และมีนักวิชาการวัฒนธรรมเป็นผู้ช่วยเลขานุการร่วม

๒) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เพื่อวางแผนในการสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ รณรงค์เชิญชวนประชาชนมาร่วมกันสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และติดตามความคืบหน้าของโครงการฯ ที่ขับเคลื่อนโดยผู้นำศาสนาและผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้น ๆ

๓) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ประสานงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน โดยประสานงานกับเจ้าอาวาส และผู้นำชุมชน เป็นผู้นำเสนอรายชื่อคณะทำงานฯ ดังกล่าวประจำหมู่บ้าน ๆ ละ ๑ คณะ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการฯ ภายใต้วัดหรือศาสนสถานและหมู่บ้านนั้น ๆ

๔) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ประสานงานกับผู้นำศาสนา/ผู้ใหญ่บ้านในคณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน เพื่อมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการเชิญชวนสร้างแรงจูงใจให้สร้างความปรองดอง สมานฉันท์

๕) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจัดประชุมชี้แจงผู้นำศาสนาต่างๆ/คณะสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น องค์กรทางพระพุทธศาสนา เครือข่ายของกรมการศาสนา (ศพอ. ลานธรรม ฯลฯ) ผู้แทนภาคเอกชน (หอการค้าจังหวัด ฯลฯ) ในจังหวัด เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนกิจกรรมการรณรงค์สร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในทุกครัวเรือนทุกหมู่บ้านครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยเชิญชวนให้ประชาชนทุกครัวเรือนมาร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

๖) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอความร่วมมือและประสานงานกับทุกหน่วยงานในจังหวัดขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ

๗) คณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน โดยผู้นำศาสนาร่วมกับผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ทำการประเมิน พฤติกรรมทัศนคติเกี่ยวกับการปรองดองสมานฉันท์

๘) คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัด ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดเป็นผู้ทำงานประเมินโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา

ขั้นตอนที่ ๓ การติดตามประเมินผลโครงการฯ

การติดตามประเมินผลโครงการฯ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดและหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

มีความคุ้มค่า ประหยัดทรัพยากรของทางราชการและปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากการดำเนินงานของชุมชน ตลอดจนเพื่อให้ข้อสังเกต ข้อคิดเห็น และหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป กรมการศาสนา ได้จัดทำแบบติดตามและรายงานผล ดังนี้

๓.๑ การติดตามประเมินผลในระดับจังหวัด

กระบวนการจัดทำรายงาน และการติดตามประเมินผลระดับจังหวัดให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดรายงานเป็นรายจังหวัดตามแบบรายงานผลของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด (แบบ ปวธ. ๑) และนำส่งรายงานกรมการศาสนา โดยสรุปผลจากการประเมินผลเบื้องต้น คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ % ของจังหวัดส่วนระยะเวลาและความถี่ในการรายงานผล : ขอให้รายงาน ผลการดำเนินงานแจ้งกรมการศาสนา ทุกวันที่ ๑๐ : ๒๐ : ๓๐ ของทุกเดือน/เดือน/ปี และสรุปเป็นรายเดือน/รายปี

๓.๒ การติดตามประเมินผลในระดับหมู่บ้าน

กระบวนการจัดทำรายงาน และการติดตามประเมินผลระดับหมู่บ้าน ขอความร่วมมือให้ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้จัดทำรายงานเป็นรายหมู่บ้าน ตามแบบรายงานผลของหมู่บ้าน (แบบ ปอศ. ๒) และนำส่งรายงานไปยังจังหวัด โดยให้รายงานเกี่ยวกับการดำเนินการเชิญชวนไปแล้วก็หมู่บ้าน ก็ครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการฯ ก็คน ผลประเมินผลเบื้องต้น คิดเป็นที่%ของหมู่บ้าน ส่วนระยะเวลาและความถี่ในการรายงานผล : ขอให้รายงานผลการดำเนินงานแจ้ง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ทุกวันที่ ๑๐ : ๒๐ : ๓๐ ของทุกเดือน/เดือน/ปี และสรุปเป็นรายเดือน/รายปี

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยมิตินิติศาสตร์

การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยมิตินิติศาสตร์ กระบวนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย “การสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ของคนในชาติ” นั้นทุกองคาพยพ ทุกภาคส่วน ทุกองค์กร ทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน จะต้องให้ความร่วมมือกันถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งแต่ละองค์กร ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของกรมการศาสนา ในขับเคลื่อนการสร้างเสริม ความปรองดอง สมานฉันท์ : นโยบาย และยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน

การดำเนินงานกับองค์การทางศาสนาเป็นปัจจัยละเอียดอ่อนและอ่อนไหว ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานร่วมกับองค์การทางศาสนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีหลักในการดำเนินงาน ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจในบริบทแห่งหลักธรรมคำสอนทางศาสนา วัฒนธรรมทางศาสนา ธรรมเนียมประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติทางศาสนา แต่ละศาสนา ระดับองค์การ บุคลากรทางศาสนาที่เราจะต้องเกี่ยวข้องด้วยการตระหนักถึงปัจจัยดังกล่าวข้างต้น กรมการศาสนา จึงได้ขอความ

เมตตาทานุเคราะห์ และขอคำแนะนำ และพึงบารมีองค์กรศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดูและซิกข์ ประกอบด้วย

บทบาทหน้าที่ กรรมการศาสนา	การดำเนินงานของกรรมการศาสนา ในส่วนกลาง
<p>๑. เป็นสำนักงาน อำนวยการกลาง ในบริหารจัดการ สร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของ คนในชาติ</p>	<p>๑. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กลยุทธ์การดำเนินงานในระดับประเทศ และส่วนกลาง รวมทั้งประสานแผนกับหน่วยงาน และเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินการ โครงการ</p> <p>๒. ปรึกษาหารือกับองค์การบริหารคณะสงฆ์ และองค์กรศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์</p> <p>๓. จัดทำเครื่องมือการดำเนินงาน อาทิ แนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความ ปรองดองสมานฉันท์ฯ และข้อมูล เอกสาร ในการดำเนินงาน:</p> <p>๔. การประสานความร่วมมือ:</p> <p>ก. จัดประชุมศาสนิกสัมพันธ์ เพื่อขอรับ คำชี้แนะ และระดมความคิดเห็น จากองค์กร ผู้นำทางศาสนาทั้ง ๕ ศาสนา เพื่อวางกรอบ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์</p>

บทบาทหน้าที่ กรมการศาสนา	การดำเนินงานของกรมการศาสนา ในส่วนกลาง
	<p>ข. การขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือผู้นำศาสนาและองค์การศาสนา เป็นกรณีพิเศษ :</p> <p>๑. ขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือองค์การศาสนาและผู้นำองค์การศาสนาเป็นกรณีเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติในสภาวะการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๒. ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือองค์การและองค์กรเครือข่ายของศาสนาแต่ละศาสนา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศช่วยอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการสร้างความปลอดภัย และสมานฉันท์</p> <p>๓. ขอความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการติดตาม ประเมินผล และการจัดทำรายงานให้กรมการศาสนาทราบ เพื่อรายงานหน่วยเหนือต่อไป</p>

บทบาทหน้าที่ กรมการศาสนา	การดำเนินงานของกรมการศาสนา ในส่วนกลาง
	<p>ค. การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน :</p> <p>๑. กรมการศาสนา จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในการดำเนินงานให้กับองค์การศาสนา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยส่วนภูมิภาคจะโอนเงินผ่านสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกรณี ๆ ไป เพื่อการดำเนินงาน</p> <p>๒. เนื่องจากงบประมาณของกรมการศาสนา มีจำนวนจำกัด กรมการศาสนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือ องค์การศาสนาทุกศาสนา ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนา และทุกระดับ ในการส่งเสริมสนับสนุน ร่วมด้วยช่วยกันในการใช้ทรัพยากรทางศาสนาที่ท่านมีสนับสนุนในการดำเนินงานในภารกิจนี้ ถือว่าการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ทุกหมู่เหล่า อาทิ การอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ในการติดตั้งป้าย คัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ การให้สถานที่จัดประชุมพร้อมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเสียง หรืออื่น ๆ ที่ท่านพอจะอนุเคราะห์สงเคราะห์ได้ เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่ กรมการศาสนา	การดำเนินงานของกรมการศาสนา ในส่วนกลาง
	<p>ง. กระบวนการจัดทำรายงาน และการติดตามประเมินผล :</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. รูปแบบการรายงาน ๒. รายละเอียด ขั้นตอน ๓. ระยะเวลาและความถี่
<p>๒. การอำนวยการ โครงการสร้างความ ปรองดอง สมานฉันท์ ของ คน ใน ช า ตี ด้วยมิติตาสนาในส่วน ภูมิภาค</p>	<p>ข. มีหนังสือแจ้งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดให้ดำเนินในส่วนภูมิภาค เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน การดำเนินงานในส่วนภูมิภาคและการทำงานในพื้นที่ให้บรรลุเป้าที่คือความปรองดองสมานฉันท์เกิดขึ้นกับประชาชน โดยกรมการศาสนาจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน ให้ทั้ง ๗๖ จังหวัด</p>
<p>๓. เป็นสำนักงาน ประชาสัมพันธ์กลาง โครงการสร้างความ ปรองดอง สมานฉันท์ ของ คน ใน ช า ตี ด้วยมิติตาสนา</p>	<p>๑. ขอความร่วมมือสถานีวิทย์ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ ทั้งระบบ ดิจิตอล และระบบอนาล็อก ในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ทั้งในแบบ ผ่านผู้ประกาศตัววิ่งในจอโทรทัศน์</p>

บทบาทหน้าที่ กรมการศาสนา	การดำเนินงานของกรมการศาสนา ในส่วนกลาง
	<p>๒. จัดทำสโปตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิตีศาสนา</p> <p>๓. จัดแถลงข่าว พร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าวการดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกจ่ายให้สำนักข่าวต่าง ๆ</p> <p>๔. จัดทำสืู่ปข่าว ถ่ายทำเป็นสารคดีเชิงข่าว เพื่อลงในหนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ ทุกระบบ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น</p> <p>๕. ผู้บริหารออกรายการโทรทัศน์เสวนาในเรื่องการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิตีศาสนา เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด : (โดยให้ทำงานประสานและร่วมมือกันกับศูนย์ปรองดอง สมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปของจังหวัด ที่ คสช. ตั้งขึ้น)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคของกระทรวงวัฒนธรรม และมีผลต่อความสำเร็จของการส่งเสริมการสร้างความปลอดภัย สมานฉันท์ของกระทรวงวัฒนธรรมและหน่วยงานในสังกัด สำหรับโครงการสร้างความปลอดภัย สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา บทบาทของวัฒนธรรมจังหวัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
<p>๑. เป็นสำนักงาน อำนวยการบริหาร จัดการโครงการ สร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคน ในชาติด้วยมิติศาสนา ระดับจังหวัด (โดยให้ ทำงานประสาน และ ร่วมมือกันกับศูนย์ ปรองดองสมานฉันท์ จังหวัด)</p>	<p>๑. ดำเนินการฝ่ายเลขานุการและบริหาร จัดการโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ๒. จัดประชุมคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์ จังหวัดเพื่อขับเคลื่อนโครงการและร่วมกับ องค์กรทางศาสนา เพื่อสร้างความรู้และความ เข้าใจร่วมกัน และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อน กิจกรรม พร้อมทั้งร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม ในการส่งเสริมความรักและความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในชุมชน ๓. ดำเนินการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและดำเนินการ</p>

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
	<p>โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน เพื่อร่วมกันวางแผน มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน แต่ละระดับ รวมทั้งประสานงานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการขับเคลื่อน กิจกรรม</p> <p>๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการและขอความ ร่วมมือให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถานศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาล อาสาสมัคร สาธารณสุข หน่วยงานสาธารณสุขในตำบล โรงงาน สถานประกอบการในจังหวัดให้สนับสนุน ใน ๒ กรณี</p> <p>๑) ให้เชิญชวนข้าราชการ/พนักงานใน สังกัดร่วมโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ฯ</p> <p>๒) ให้ข้าราชการ/พนักงานในโครงการนี้ ไปเผยแพร่ในกลุ่มเป้าหมายและในกลุ่มเครือข่าย จนถึงครอบครัว เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มกิจกรรม ชมรมทุกประเภทในหมู่บ้าน ชุมชน ฯลฯ ให้บูรณาการโครงการนี้ลงใน กิจกรรมที่ตนรับผิดชอบและดำเนินการให้เป็น รูปธรรม</p>

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
	<p>๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้นายอำเภอ ทุกอำเภอ กำหนดทุกตำบล ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ภายในจังหวัดสนับสนุนโครงการ และร่วมมือกัน ดำเนินการโครงการนี้อย่างจริงจังทำให้บรรลุ เป้าหมาย คือ ความปรองดองและสมานฉันท์ ทุกคนทั่วประเทศ</p> <p>๖. ประสานองค์กรทางศาสนา หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กร พัฒนาเอกชน และภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และแนวทางในการขับเคลื่อน กิจกรรมในการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น ในชุมชน</p> <p>๗. อำนวยความสะดวกให้กับองค์กรศาสนา ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการ บูรณาการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๘. จัดเวทีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ การขับเคลื่อนกิจกรรมในการสร้างความ สามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน</p>

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
	<p>๙. ร่วมกันผลักดันให้ โครงการ/กิจกรรมที่ได้ ร่วมกันจัดทำขึ้น เกิดผลในทางปฏิบัติจริง</p> <p>๑๐. เป็นผู้สรุป รายงานผลทุกหมู่บ้าน รายงาน ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกิจกรรมในการ สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน และ ติดตามผลการดำเนินงานผู้ว่าราชการจังหวัด และกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรมเป็น ระยะ ๆ ตามความถี่ที่ระบุไว้ในขั้นตอน ของการรายงานติดตามประเมินผล</p> <p>๑๑. จัดเวทีเรียนรู้ผลการดำเนินงานต่อเนื่อง</p> <p>๑๒. ประสานงานด้านประชาสัมพันธ์เพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการ ให้กับหน่วยงานภาครัฐ และภาคีการพัฒนา ต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไป</p>

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
<p>๒. เป็นสำนักงาน ประชาสัมพันธ์กลาง โครงการสร้างความ ปรองดอง สมานฉันท์ ของ คน ใน ชา ตี ด้วยมิติศาสนา</p>	<p>๑. ขอความร่วมมือสถานีวิทย์ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ทั้งระบบ ดิจิทัล และระบบนอกจอในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความ ปรองดอง สมานฉันท์ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศ ตัววิ่งบนหน้าจอโทรทัศน์ ในจังหวัด เช่น สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยุชุมชน สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๒. จัดทำสโปตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวน ประชาชนทั่วประเทศ เข้าร่วมโครงการ สร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ภายใน จังหวัด</p> <p>๓. จัดแถลงข่าว พร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าว การดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกจ่าย ให้สำนักข่าวต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๔. จัดทำสื่อบูปข่าว ถ่ายทำเป็นสารคดีเชิงข่าว เพื่อลงในหนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ ทุกระบบ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น ภายในจังหวัด</p>

บทบาทหน้าที่ ของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	การดำเนินงานของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
	<p>๕. ผู้บริหาร เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ร่วมกับหน่วยต่าง ๆ ชาวบ้าน กลุ่มชาติแอ่ง ออกรายการโทรทัศน์เสวนาในเรื่องโครงการ สร้างความปรองดองและสมานฉันท์ เป็นต้น ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดทำแผ่นป้ายไวเนล ประชาสัมพันธ์ ให้คนในจังหวัดและผู้มาเยือนทราบ รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์โครงการนี้ในภาพรวม ตามความเหมาะสมโดยหาผู้สนับสนุน และ ติดตั้งป้ายไว้ ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด/ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ที่ว่าการอำเภอ/ ศาสนสถาน/หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น/ ชุมชน ฯลฯ เป็นต้น ตามความเหมาะสม</p>

บทบาทหน้าที่ขององค์การศาสนา

บทบาทขององค์การศาสนาในขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ด้วยมิติศาสนา : องค์การศาสนาเป็นองค์การที่มีพลัง และมีบารมีเกี่ยวข้องกับผูกพันกับประชาชน สังคมนอกจากนั้น ศาสนายังเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ดังนั้นการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ จะสำเร็จได้ส่วนหนึ่งต้องพึ่งบารมีขององค์การศาสนา คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ บทบาทหน้าที่ขององค์การศาสนามีดังนี้

แนวทางการดำเนินงานขององค์การศาสนา :

บทบาทหน้าที่ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานขององค์การศาสนา
๑. เป็นสำนักงานอำนวยการบริหารจัดการโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติขององค์การศาสนา ทั้ง ๕ ศาสนา	องค์การศาสนาพุทธ : ประกอบด้วยพระสังฆาธิการทุกระดับ และองค์กรทางศาสนา เช่น พุทธสมาคม ยุวพุทธิกสมาคม ชมรมพุทธศาสนาในสถานศึกษาต่าง ๆ ดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา หรือในโอกาสต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมเครือข่ายทางศาสนา อาทิ วันฉัตรมงคล, การแสดงพระธรรมเทศนาในโอกาสต่าง ๆ วันทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวชงานแต่งงาน งานศพ งานเทศกาลต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานของ องค์การศาสนา
	<p>งานประเพณี กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น ฯลฯ</p> <p>องค์การศาสนาอิสลาม : ประกอบด้วย เช่น จุฬาราชมนตรี คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดอิหม่าม, คอเต็บ, บิหลั่น, สัปบุรุษ โต๊ะครู, โต๊ะอิหม่าม และผู้นำศาสนาระดับต่าง ๆ ชมรม สมาคม ทางศาสนาอิสลามร่วมกัน ดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม หรือในโอกาสที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวมุสลิม เช่น การละหมาดวันศุกร์ และในช่วงการถือศีลอด ฯลฯ หรือทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมของเครือข่ายของชุมชน แต่ละกลุ่ม เป็นต้น</p> <p>องค์การศาสนาคริสต์ : ประกอบด้วย เช่น มุขนายกมิชซัง อธิการโบสถ์ บาทหลวง ในเขตมิชซังต่าง ๆ รวมทั้งองค์กร ชมรม สมาคม ดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา วันที่มีการจัดกิจกรรม</p>

บทบาทหน้าที่ ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานของ องค์การศาสนา
	<p>ต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา เช่น การเข้าโบสถ์วันเสาร์-อาทิตย์ ฯลฯ หรือทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมของเครือข่ายของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นต้น</p> <p>องค์การศาสนาพราหมณ์-ฮินดู : ประกอบด้วย บุคลากรทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ผู้นำศาสนาระดับต่าง ๆ ชมรม สมาคม เช่น สำนักพราหมณ์พระราชครูในสำนักพระราชวัง สมาคมฮินดูสมาช สมาคมฮินดูธรรมสภา ร่วมกันดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา วันที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนา เช่น วันสวดมนต์ในศาสนสถานของพราหมณ์-ฮินดู หรือทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมของเครือข่ายของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่ ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานของ องค์การศาสนา
	<p>องค์การศาสนาซิกข์ : ประกอบด้วย บุคลากรทางศาสนาซิกข์ ผู้นำศาสนาระดับต่าง ๆ รวมทั้ง ชมรม สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา สมาคมนามธารีสังกัดแห่งประเทศไทยร่วมกันดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ในวันสำคัญทางศาสนา วันที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายทางศาสนาซิกข์ เช่น วันสวดมนต์ในศาสนสถานของชาวซิกข์ หรือทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมของเครือข่ายของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นต้น</p>
<p>๒. การประชาสัมพันธ์ โครงการสร้างความ ปรองดอง สมานฉันท์ ของ คน ใน ชาติ ด้วยมิติศาสนา</p>	<p>ก. การประชาสัมพันธ์ขององค์การศาสนา : เนื่องจากองค์การศาสนาต่าง ๆ ทั้ง ๕ ศาสนา โดยสถานะขององค์การแต่ละองค์การมีเรื่องศรัทธาบารมีที่มีต่อองค์การ ดังนั้น พลังแห่งศาสนาจึงมีความสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงขอพึ่งบารมีและขอความเมตตาอนุเคราะห์ ช่วยสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบขององค์การศาสนาแต่ละศาสนาเห็นสมควรในการประชาสัมพันธ์สื่อต่าง ๆ อาทิ</p>

บทบาทหน้าที่ ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานของ องค์การศาสนา
	<p>๑. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ทั้งระบบ ดิจิตอล และระบบอนาลอกในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศตัววิ่งในจอโทรทัศน์ในจังหวัด เช่น สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยูชุมชน สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๒. จัดทำสโปตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความสมานฉันท์ฯ</p> <p>๓. จัดแถลงข่าว พร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยูโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าว การดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกให้สำนักข่าวต่าง ๆ</p> <p>๔. จัดทำสก็๊ปข่าว ถ่ายทำเป็นสารคดีเชิงข่าว เพื่อลงในหนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ ทุกระบบ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น</p> <p>๕. ผู้บริหารทางศาสนาร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์ปรองดอง สมานฉันท์เพื่อ การปฏิรูป ของ คสช. หรือร่วมกับหน่วยต่าง ๆ</p>

บทบาทหน้าที่ ขององค์การศาสนา ๕ ศาสนา	การดำเนินงานของ องค์การศาสนา
	<p>ชาวบ้าน กลุ่มขัดแย้ง ออกรายการโทรทัศน์ เสวนาในเรื่องโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นต้น ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดทำแผ่นป้ายไว้นิล ประชาสัมพันธ์ ให้คนในจังหวัดและผู้มาเยือนทราบ รวมทั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการนี้ในภาพรวม ตามความเหมาะสมโดยหาผู้สนับสนุน และ ติดตั้งป้ายไว้ ณ บริเวณหน้าศาลากลาง จังหวัด/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ที่ว่าการ อำเภอ/ศาสนสถาน/หน่วยงานราชการ ส่วนท้องถิ่น/ชุมชน ฯลฯ เป็นต้นตามความ เหมาะสม</p>

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา เป็นกิจกรรมที่สำคัญ เป็นกิจกรรมเพื่อบ้านเพื่อเมือง ถิ่นอาศัยของชาวไทยทุกหมู่เหล่า การร่วมมือกัน การรวมพลังกันทุกภาคส่วนจึงมีความจำเป็นและสำคัญ นอกจากองค์การทางศาสนาแล้วยังต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมไทยที่จะต้องช่วยเหลือกันเพื่อความสันติสุขของสังคมไทย คณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการเป็นคณะกรรมการร่วมขององค์การศาสนาทุกศาสนาภายใต้การอุปถัมภ์ของรัฐบาลไทย คณะกรรมการชุดนี้จึงมีความสำคัญที่เป็นกลไกในการสร้างความสมานฉันท์ทางศาสนามาช้านาน โดยบทบาทมีดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานของคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด
๑. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนาในภาพรวมทั้ง ๕ องค์การศาสนา	๑. ประชุมปรึกษาหารือกับจังหวัด เพื่อปรึกษาหารือและร่วมวางแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานโครงการ ๒. ประชุมหารือกับองค์การศาสนาและศาสนิกของตนในการจัดทำกิจกรรมศาสนิกสัมพันธ์สร้างความปรองดอง และสมานฉันท์ขอความร่วมมือเครือข่ายของตนให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานของคณะกรรมการ ศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด
<p>และความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม ดังกล่าวในศาสนา ของตนในระดับ จังหวัดและร่วมกับ สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดในการ ขับเคลื่อนโครงการ</p>	<p>๓. สนับสนุนในการดำเนินงานทั้งด้าน งบประมาณ และทรัพยากรด้านต่าง ๆ ในการ จัดกิจกรรม</p> <p>๔. ดำเนินงานจัดทำรายงาน การติดตาม ประเมินแจ้งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด</p>
<p>๒. ดำเนินการ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ทั้งในภาพรวมของ องค์การศาสนาทั้ง ๕ ศาสนาและการ ดำเนินงานในส่วน ของศาสนาของตน ในระดับจังหวัด</p>	<p>๑. ร่วมกับจังหวัดและสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดและสนับสนุนงบประมาณในการ ประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ และการจัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์โครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ อาทิ แผ่นพับ สถานที่ดำเนิน กิจกรรม เป็นต้น</p> <p>๒. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์คัดเอาท์ ติดตั้ง ณ หน้าศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/ หน้าหน่วยงานของท่าน/หน้าวัดฯลฯ</p> <p>๓. เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ ในโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานของคณะกรรมการ ศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด
	<p>๔. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ ทั้งระบบ ดิจิตอล และระบบอนาล็อกในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศตัววิ่งในจอโทรทัศน์ ในจังหวัด เช่น สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยูชุมชน สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัดและพื้นที่</p> <p>๕. จัดทำสปอตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดแถลงข่าว ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด และพร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าวการดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกให้สำนักข่าวต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๗. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทางศาสนาของตน ๆ และหอกระจายข่าวของศาสนา เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน/ผู้นำศาสนาเป็น ประธาน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นรองประธาน

การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของ
คนในชาติด้วยวิถีศาสนา เป้าหมายคือ ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมไทย
ทั้งในเมืองและชนบท ผู้นำทางจิตวิญญาณ หรือผู้นำทางศาสนาเป็นผู้มีบารมี
เป็นผู้นำที่สำคัญของชุมชน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำของหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ได้
รับเลือกจาก ตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านโดยตรง ดังนั้นการให้บทบาท
ต่อผู้นำทั้งสองจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญต่อความสำเร็จโครงการ
กระบวนการคัดเลือกนั้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยให้ผู้นำศาสนาในชุมชน
เป็นประธานและผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นเป็นรองประธานแล้วเสนอ
ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในการแต่งตั้งโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
เป็นผู้ดำเนินการทางธุรการ คณะทำงานเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว
มีบทบาทดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานคณะกรรมการ โครงการประจำหมู่บ้าน
๑. เป็นสำนักงาน อำนวยการบริหาร โครงการสร้างความ ปรองดองสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วย วิถีศาสนาของทุก หมู่บ้าน	๑. ประสานงานกับสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด เพื่อเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือ คณะทำงานประจำหมู่บ้าน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และมีวัฒนธรรมจังหวัด เป็น กรรมการและเลขานุการ ๒. จัดประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โครงการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ประจำหมู่บ้านเพื่อดำเนินกิจกรรมและรณรงค์

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานคณะทำงาน โครงการประจําหมู่บ้าน
	<p>ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าเข้าใจและเห็นคุณค่าในการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ โดยมีวัฒนธรรมจังหวัด หรือนักวิชาการวัฒนธรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประสานงานและร่วมดำเนินการ</p> <p>๓. ประสานงานเชิญชวนคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความปรองดองสมานฉันท์</p> <p>๔. ตรวจสอบติดตามโครงการฯ ของหมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบ</p> <p>๕. ให้ผู้ใหญ่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ประเมินการจัดกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติของคนในชุมชน หมู่บ้านที่ตนปกครอง โดยคำแนะนำของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมของประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้านในด้านความปรองดองสมานฉันท์ ทุก ๑๕ วัน ของทุกเดือน รวมทั้งสรุปผลในภาพรวมตลอดปีตามแบบรายงานดังแนบ</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานคณะทำงาน โครงการประจําหมู่บ้าน
<p>๒. เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ของคนในชาติด้วยมิติศาสนาของหมู่บ้าน</p>	<p>๑. ร่วมกับจังหวัดและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา อาทิ แผ่นพับ สถานที่ดำเนินกิจกรรม เป็นต้น</p> <p>๒. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ คัดเอาที่ติดตั้งหน้าศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/หน้าหน่วยงานของท่าน/หน้าวัดฯลฯ</p> <p>๓. เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ในโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ</p> <p>๔. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ทั้งระบบดิจิทัล และระบบอนาล็อกในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศตัววิ่งในจอโทรทัศน์ในจังหวัด เช่น สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยุชุมชน สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัดและพื้นที่</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานคณะทำงาน โครงการประจำหมู่บ้าน
	<p>๕. จัดทำสปอตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดแถลงข่าว ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด และพร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าวการดำเนินโครงการฯ และจัดทำข่าวแจกจ่ายให้สำนักข่าวต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๗. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทางศาสนาของตน ๆ และหอกระจายข่าวของศาสนา เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น :

องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์ที่สำคัญ เพราะเป็นองค์กรบริหารราชการในส่วนภูมิภาคโดยสัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิด มีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการระบบการปกครองของประชาชนในท้องถิ่นนั้นโดยตรง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดังนั้นบทบาทหน่วยงานกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญ โดยมีบทบาทของการดำเนินโครงการดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
๑. ให้การสนับสนุนงบประมาณและสนับสนุนเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ทรัพยากร บุคลากร ในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนาในพื้นที่	๑. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่เขตปกครอง ทั้งเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ทรัพยากร บุคลากร ในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๒. สนับสนุน/อุดหนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ๓. เป็นหน่วยนำในการขับเคลื่อนในเขตการปกครองของตน ๔. ร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายในการผลักดันโครงการ เช่น เข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด/คณะทำงานโครงการประจำหมู่บ้าน/ชุมชน/ชมรม/สมาคมฯ

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๕. ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการบริหารโครงการฯ ในจังหวัด/ในวัด/ในชุมชนต่าง ๆ ให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>๖. ร่วมเป็นเจ้าภาพให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ อาทิ สิ่งของ อาหาร เครื่องดื่ม ยานพาหนะฯ ในการขับเคลื่อนโครงการฯ</p>
<p>๒. ให้การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ปกครอง/ภายในจังหวัด/และชุมชน</p>	<p>๑. สนับสนุนงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ และการจัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ อาทิ แผ่นพับ สถานที่ดำเนินกิจกรรม เป็นต้น</p> <p>๒. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ คัดเอาท์ติดตั้ง หน้าศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/หน้าหน่วยงานของท่าน/หน้าวัดฯลฯ</p> <p>๓. เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ในโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๔. ขอความร่วมมือสถานีวิทย์ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ทั้งระบบ ดิจิตอล และระบบอนาล็อกในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศตัววิ่งในจอโทรทัศน์ในจังหวัด เช่น สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยุชุมชน สมาคมผู้สื่อข่าวของจังหวัด สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัด และพื้นที่</p> <p>๕. จัดทำสโปตวิทยุโทรทัศน์เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความสมานฉันท์ ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดแถลงข่าว พร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าว การดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกจ่ายให้สำนักข่าวต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๗. จัดทำสื่อบข่าวดำเนินการเป็นสารคดีเชิงข่าว เพื่อลงในหนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ ทุกระบบ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น ภายในจังหวัด</p>

บทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาใน จังหวัด/ชุมชน : มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย, โรงเรียน ฯลฯ

สถาบันการศึกษาทุกระดับมีบทบาทนำของชุมชน สังคมและประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนและในชนบท สถาบันการศึกษาอยู่กับชุมชนและใกล้ชิดชุมชน เป็นผู้นำเชิงวิชาการให้กับชุมชน นอกจากนั้นสถาบันการศึกษาอยู่กับเด็ก เยาวชน ซึ่งผู้ปกครองให้เกียรติ นับถือ ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา จึงจำเป็น ต่อความสำเร็จของโครงการฯ สถาบันศึกษามีบทบาทดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานของสถานศึกษา
<p>๑. ให้การสนับสนุนโดยมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา</p>	<p>๑. เข้าร่วมเป็นคณะทำงานและเป็นที่ปรึกษาโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ประจำหมู่บ้าน/ชุมชนและร่วมวางแผนเพื่อให้เกิดการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย</p> <p>๒. ร่วมเป็นเจ้าภาพในการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนทั้ง ครู อาจารย์ นักเรียน นักวิชาการ ทั้งกิจกรรมการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนสู่ผู้ปกครอง นักเรียนจิตอาสาในชุมชนนั้น ๆ</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานของสถานศึกษา
<p>๒. การให้การสนับสนุนในด้านประชาสัมพันธ์ภายในประชาคมของตนและชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่</p>	<p>๑. ด้านวิชาการ : ส่งเสริมงานด้านวิชาการเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ร่วมกับเครือข่ายในชุมชน</p> <p>๒. ร่วมสนับสนุนในการออกแบบป้ายไวนิลเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมตามทีวีัดหรือชุมชน/คณะกรรมการชุมชน/คณะทำงานโครงการในพื้นที่ประสงค์</p> <p>๓. สนับสนุนการในการทำแผ่นพับในรูปแบบต่าง ๆ ตามศักยภาพของตน</p> <p>๔. ขอความร่วมมือกับคณะครูอาจารย์นักเรียนทุกระดับ ดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการฯ และเชิญชวนชาวบ้านร่วมการสร้างความปรองดองสมานฉันท์</p>

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชน/สภาวัฒนธรรม หมู่บ้าน/สภาวัฒนธรรมตำบล/สภาวัฒนธรรมจังหวัด

หน่วยงานภาคเอกชนเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการขับเคลื่อนสังคมสูง มีทรัพยากรเพียบพร้อมทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรด้านวิทยาการและเทคโนโลยี และทรัพยากรสิ่งทางปัญญา สำหรับสภาวัฒนธรรมทุกประเภท ถือได้ว่าเป็นองค์กรเอกชนที่ เป็นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น เป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ผูกพันกับถิ่นอาศัยแต่ละถิ่นครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด นอกจากนั้นแล้วสภาวัฒนธรรมส่วนใหญ่แล้ว เป็นศูนย์รวมแห่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน สภาวการณ์ ปัจจุบันสภาวัฒนธรรมยังเป็นที่รวมของนักธุรกิจ นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นสภาวัฒนธรรมจึงเป็นขุมกำลังสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา โดยมีบทบาทดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
<p>๑. ให้การสนับสนุนงบประมาณทรัพยากรด้านต่าง ๆ และเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการโครงการฯ ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด</p>	<p>๑. ประสานองค์กรเอกชนจัดประชุมเพื่อดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนาและวัฒนธรรม เข้าร่วมเป็นคณะทำงานและเป็นพี่ปรึกษาโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนาประจำหมู่บ้าน/ชุมชนและร่วมวางแผนเพื่อให้การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย</p> <p>๒. ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ตามวิชาชีพของแต่ละกลุ่มภายใต้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ พร้อมสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรของบริษัทห้างร้านกิจการอื่น ๆ ของตน และสนับสนุนด้านวิชาการด้านต่าง ๆ ตามความถนัดของตน</p> <p>๓. สนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่นเพื่อความสำเร็จของโครงการฯ</p> <p>๔. ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดของตนและเครือข่ายจัดกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
<p>๒. ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์โครงการฯ</p>	<p>๑. สนับสนุนงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ อาทิ แผ่นพับ สถานที่ดำเนินกิจกรรม เป็นต้น</p> <p>๒. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์คัดเอาท์ติดตั้งหน้าศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/หน้าหน่วยงานของท่าน/หน้าวัดฯลฯ</p> <p>๓. เป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ในโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ของคนในชาติด้วยมิตีศาสนา</p> <p>๔. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ทั้งระบบ ดิจิตอล และระบบอนาลอกในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ทั้งในแบบผ่านผู้ประกาศ ตัววิ่งในจอโทรทัศน์ในจังหวัด เช่น สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัด วิทยุชุมชน สื่อต่าง ๆ ภายในจังหวัดและพื้นที่</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๕. จัดทำสปอตวิทยุโทรทัศน์เชิงชวนประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการสร้างความสมานฉันท์ฯ ภายในจังหวัด</p> <p>๖. จัดแถลงข่าว พร้อมประสานนักข่าว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เพื่อรายงานข่าว การดำเนินโครงการและจัดทำข่าวแจกจ่ายให้สำนักข่าวต่าง ๆ ภายในจังหวัด</p> <p>๗. จัดทำสื่อกู้ข่าว ถ่ายทำเป็นสารคดีเชิงข่าว เพื่อลงในหนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ ทุกระบบ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น ภายในจังหวัด</p>

บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายวัด/เจ้าคณะปกครองสงฆ์/ พระสังฆาธิการ/พระธรรมกถึก/พระธรรมวิทยากร/หน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล

ดังได้กล่าวในเบื้องต้นว่าองค์การและบุคลากรทางศาสนามีบทบาทต่อสังคม ชุมชน ในท้องถิ่น ความจริงประการหนึ่งคือประชากรส่วนใหญ่ของไทย เป็นพุทธศาสนิกชน องค์การสงฆ์จึงมีบทบาทในสังคมไทยตั้งสมัยสุโขทัย อยุธยา ถึงรัตนโกสินทร์ การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนด้วยมีพระสงฆ์มีส่วนร่วมด้วย วัด เจ้าคณะปกครองสงฆ์ พระสังฆาธิการ มีความสำคัญในการเชื่อมโยง สิ่งการสนับสนุนความสำเร็จจะมีสูงอีกทั้งหน่วยเผยแพร่พุทธศาสนา ระดับท้องถิ่นคือ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มีความสำคัญต่อการผลักดันโครงการให้ดำเนินไปได้อย่างบรรลุเป้าหมาย โดยมีบทบาท ดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
๑. บริหารจัดการ ในการนำหลักธรรม และส่งเสริมการสร้าง ความปรองดอง สมานฉันท์ ผู้ประชาชน	๑. ดำเนินการให้ความรู้ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติในวันสำคัญทางศาสนา หรือในโอกาสต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมเครือข่ายทางศาสนา อาทิ วันธัมมัสสวนะ, การแสดงพระธรรมเทศนาในโอกาสต่าง ๆ วันทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานเทศกาลต่าง ๆ งานประเพณี กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น ฯลฯ

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๒. กรณีเป็นพระเจ้าคณะปกครองสงฆ์ระดับต่าง ๆ เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ก็ดำเนินการของความร่วมมือกับเจ้าอาวาสหรือผู้บริหารฝ่ายบ้านเมืองร่วมกันดำเนินการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และพระคุณเจ้าเองก็อาจดำเนินการตามโอกาสอันควร</p> <p>๓. เป็นผู้นำชุมชน ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ตามความสะดวกและเหมาะสมตามหลักการแห่งพุทธศาสนา หรือบูรณาการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ตามสภาพของชุมชนนั้น ๆ เช่น เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการ หรือคณะทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขับเคลื่อนความปรองดองสมานฉันท์ในมิติพุทธศาสนา หรือในมิติศาสนิกสัมพันธ์ เป็นต้น</p> <p>๔. เมื่อได้รับกิจนิมนต์ไปในงานต่าง ๆ ก็อาจปาฐกถา, กล่าวสัมโมทนียกถา, เทศน์, ชักชวน, จูงใจผู้คน สังคม ผู้ที่อยู่ในประชาคมนั้น ร่วมกันสร้างความปรองดองสมานฉันท์ เป็นต้น</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
<p>๒. ให้การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ตามสมควรแก่สมณวิสัยแห่งธรรมวินัยตามพุทธบัญญัติ</p>	<p>๑. การสนับสนุนหรือขอรับการสนับสนุนจากศรัทธาสาธุชนในการติดตั้งป้ายคัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ ณ บริเวณหน้าวัด</p> <p>๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงประชาสัมพันธ์ของวัด เช่น การทำบุญในวันพระ, งานต่าง ๆ ในวัด</p> <p>๓. การเขียนบทความ ข่าวสารในวารสารของวัด หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔. การสื่อสารต่อประชาชน และสื่อสาธารณะตามโอกาสอันควร</p>

บทบาทหน้าที่ของประชาชนในหมู่บ้าน/ครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นสถาบันที่เล็กสุดในสังคม แต่สำคัญที่สุด ในสังคม และประเทศชาติ การขับเคลื่อนกิจกรรมสาธารณะหากสมาชิกของสังคมสถาบันนี้มีปัญหา ไม่ยินยอม ขัดขืน ต่อต้าน โครงการกิจกรรมเหล่านั้นยากที่จะดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์ ดังนั้นขบวนการผลักดันโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ประชาชนในชุมชนและสถาบันครอบครัว จึงมีบทบาทสรุปดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
๑. ให้การสนับสนุนโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติด้วยมิติศาสนา ในฐานะเป็นเจ้าของชุมชนและสมาชิกครอบครัวอยู่ในชุมชน	๑. รวมพลังทุกครอบครัวในชุมชนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เคารพความคิดของกันและกัน เคารพสิทธิของคนส่วนน้อย ปฏิบัติตามกฎหมาย วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน รับฟังเหตุผล ยอมรับความเห็นต่าง และความหลากหลายของสังคม ๒. ส่งเสริมสมาชิกของชุมชน และครอบครัว มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ๓. ส่งเสริมสมาชิกของชุมชนและครอบครัว เข้าใกล้ชีวิตพระศาสนา ศึกษาเรียนรู้ปฏิบัติธรรม รักษาศีล ๕ มีคุณธรรมจริยธรรม เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นคนดี เช่น เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา หมั่นทำบุญ

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>ตักบาตร เข้าร่วมกิจกรรมลานบุญ ลานวิถีไทย, เป็นสมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นต้น</p> <p>๓. เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมกิจกรรมด้านต่างของชุมชนตามความถนัดความสามารถของตน เช่น ทำอาหาร ทำความสะอาดวัด หรือศาสนสถาน ดูแลรับรองผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อความดีของชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p> <p>๔. เป็นคนคิดดี ทำดี และเป็นคนดีของสังคม ชุมชน ครอบครัว และประเทศชาติ</p> <p>๕. ดำรงชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ</p>
<p>๒. ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการฯ</p>	<p>๑. ร่วมกับบอกเล่า ความดี ประโยชน์ และคุณค่าของโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ คิดเชิงบวก</p> <p>๒. ร่วมกันประกาศเชิญชวนประชาชนในชุมชนหรือนอกชุมชนเข้าร่วมโครงการกิจกรรม</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๓. สนับสนุน บริจาค ตามกำลังของตน โดยไม่เดือดร้อน</p> <p>๔. ใช้วัสดุท้องถิ่นตามแต่จะหาได้ เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายผ้า ป้ายไม้ ป้ายอื่น ๆ ติดตั้งตามวัดและชุมชนเป็นต้น</p> <p>๕. ขอรับการสนับสนุนจากผู้มีฐานะ ผู้มีศรัทธา ที่จะส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะเพื่อบ้านเมือง เป็นต้นฯ</p>

การรายงาน ติดตามประเมินผล

การรายงาน การติดตามประเมินผลเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการรายงานนั้นได้แยกเป็นการรายงานขององค์การศาสนาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคการรายงาน ติดตามประเมินผลของจังหวัด ซึ่งมีเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาและความถี่ในการดำเนินการแตกต่างกันซึ่งกระบวนการจัดทำรายงาน และการติดตามประเมินผลประกอบด้วย

๑) รูปแบบการรายงาน

๒) รายละเอียด ขั้นตอน ซึ่งจะต้องรายงานติดตามประเมินผลทั้งระยะเตรียมงาน ขณะดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม และหลังการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

๓) ระยะเวลาและความถี่

ดังนี้

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงานติดตามประเมินผล
ก. องค์การศาสนา ในส่วนกลาง :	๑) รูปแบบการรายงาน : ตามแบบรายงานขององค์การศาสนาส่วนกลาง (แบบ ปอศ. ๑) และหนังสือนำส่งพร้อมรายงานกรมการศาสนา ๒) รายละเอียด ขั้นตอน : เมื่อท่านจัดกิจกรรมใดๆ หรือท่านได้ไปปฏิบัติศาสนกิจ และได้ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ เช่น เทศน์, กล่าวปาฐกถา, จัดกิจกรรมรูปแบบต่างเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองสมานฉันท์

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
	<p>๓) ระยะเวลาและความถี่ : ขอให้ท่านรายงานผลการดำเนินงาน ติดตามประเมิน แจ้งกรมการศาสนา ทุก ๆ วันศุกร์ของเดือน ๆ ละ ๒ ครั้ง (รายงานทุก ๑๕ วันของเดือน)</p>
<p>ข. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด</p>	<p>๑) รูปแบบการรายงาน : ตามแบบรายงานขององค์การศาสนาส่วนภูมิภาค (แบบ ปวธจ. ๑) และหนังสือนำส่ง พร้อมรายงานกรมการศาสนา เช่น ทำกิจกรรมอะไร, หมู่บ้านไหน, ชุมชนทำอะไร, จำนวนกี่คน, ผลการประเมินผลเบื้องต้นของผู้รายงานเป็นอย่างไร</p> <p>๒) รายละเอียด ขั้นตอน:ขอให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดดำเนินการจัดทำรายงานเป็นรายหมู่บ้านเมื่อท่านจัดกิจกรรมใด ๆ หรือท่านได้ไปได้ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างเสริมความปรองดองสมานฉันท์ เช่น การจัดกิจกรรมรูปแบบต่างเกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นต้น</p> <p>๓) ระยะเวลาและความถี่ : ขอให้ท่านรายงานผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลพฤติกรรมประชาชนและการเคลื่อนไหวการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ทั้งชั้นเตรียมการขณะดำเนินการและหลังการดำเนินการโครงการฯ และแจ้งกรมการศาสนาทุก ๆ วันศุกร์ของเดือน ๆ ละ ๓ ครั้ง (รายงานทุก ๑๐ วันของเดือน คือ วันที่ ๑๐:๒๐:๓๐ ของเดือน)</p>

บทบาทหน้าที่	การดำเนินงาน
<p>ค. คณะกรรมการ ศาสนิกสัมพันธ์ ประจำจังหวัด/ผู้นำ ศาสนาในจังหวัด</p>	<p>๑) รูปแบบการรายงาน : ตามแบบรายงาน ขององค์การศาสนาส่วนภูมิภาค (แบบ ปอศ. ๒) และหนังสือนำส่งพร้อมรายงาน กรรมการศาสนา เช่น หมู่บ้าน, ชุมชนทำอะไร, จำนวนคนเท่าไร</p> <p>๒) รายละเอียด ขั้นตอน : เมื่อท่านจัด กิจกรรมใด ๆ หรือท่านได้ไปปฏิบัติศาสนกิจ และได้ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างเสริมความ ปรองดอง สมานฉันท์ เช่น เทศน์, กล่าว ปาฐกถา, การสวดมนต์และกล่าวอบรม สั่งสอนศาสนิกในโบสถ์, การละหมาด และ อบรมผู้เข้าละหมาด หรือการจัดกิจกรรม รูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นต้นฯ</p> <p>๓) ระยะเวลาและความถี่ : ขอให้ท่าน รายงานผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล แจ้งกรรมการศาสนา ทุก ๆ วันศุกร์ของเดือน ๆ ละ ๓ ครั้ง (รายงานทุก ๑๐ วันของเดือน คือ วันที่ ๑๐:๒๐:๓๐ ของเดือน)</p>

ภาคผนวก ๑

(ตัวอย่าง) แผนประชาสัมพันธ์
สร้างเสริมความปรองดอง สมานฉันท์ของคนในชาติ

รายการ	รายละเอียด	ระยะเวลา
รายการวิทยุ ชุมชน/ เสียงตามสาย	๑. สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ ของจังหวัด ๒. ประชาสัมพันธ์ ๓. รายการต่าง ๆ ๔. สถานที่เครือข่ายต่าง ๆ	ออกเผยแพร่ ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป
คัดเออาร์/ ป้ายไวเนล ประชาสัมพันธ์ (ขอรับการ สนับสนุน)	๑. หน้าศาลากลางจังหวัด ๒. ที่ว่าการอำเภอ ๓. วัดเจ้าคณะจังหวัด/ อำเภอ/ตำบล ๔. ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล ฯลฯ	ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป
เผยแพร่เว็บไซต์ เชิญชวนเข้าวัด ในจังหวัด	๑. เว็บไซต์จังหวัด และ หน่วยงานต่าง ๆ ๑. จัดทำ facebook เชิญชวนสมาชิก	ออกเผยแพร่ ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

รายการ	รายละเอียด	ระยะเวลา
ข่าวประชาสัมพันธ์	เขียนข่าวประชาสัมพันธ์ ให้สื่อมวลชนทุกแขนง ของจังหวัด	ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป
วิทยุชุมชน/ ท้องถิ่น เคเบิลทีวี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ดำเนินการทั่วประเทศ เผยแพร่ เชิญชวน ประชาชน ทุกศาสนาเข้าร่วมกิจกรรม	ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป
จัดแถลงข่าว	เชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าคณะจังหวัด ผู้นำศาสนา ประชาสัมพันธ์จังหวัด สื่อต่าง ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ	ตั้งแต่เดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ตัวอย่างป้ายประชาสัมพันธ์

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด.....ร่วมกับกรมการศาสนา
และองค์กรศาสนา.....

ดำเนินโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ของชนในชาติ
ด้วยมิติศาสนา

ณ สถานที่.....อำเภอ.....เขต/จังหวัด.....

ตัวอย่าง

ที่...../.....

ชื่อ ที่อยู่หน่วยงาน

มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอส่งแบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดอง
ของคนในชาติ

เรียน อธิบดีกรมการศาสนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดอง
ของคนในชาติ จำนวน ...ชุด

ตามที่กรมการศาสนา ขอความอนุเคราะห์ให้.....
จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมสร้างความปรองดองของคนในชาติ และ
รายงานผลการดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ
ในการนี้ ขอส่งแบบรายงานผล
การดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ เพื่อดำเนินการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ชื่อ (องค์กร/หน่วยงาน)

โทร.

แบบรายงานผล

การดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ

ครั้งที่ / ๒๕๕๗

ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร)

ประเภทองค์กร : หมู่บ้าน ชุมชน เขต สภาวัฒนธรรม ระดับ องค์กรคณะสงฆ์
องค์กรศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ - ฮินดู อื่นๆ.....

๑. หน่วยงาน/องค์กร.....สังกัด.....
เลขที่.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....เว็บไซต์.....อีเมล.....
๒. หน่วยงานของท่าน ได้ดำเนินการกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ
ได้เชิญชวน บุคลากรภายในหน่วย จำนวน.....คน ประชาชนทั่วไป จำนวน.....คน
๓. กิจกรรมที่หน่วยงานดำเนินการฯ (หลังได้รับหนังสือแนวทางการดำเนินงานฯ เล่มนี้) ระดับ
๓.๑
๓.๒
๓.๓
๔. การประเมินเบื้องต้นของผู้ประเมินผู้ปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจ ในระดับ
๑. น้อยที่สุด ๒. น้อย ๓. ปานกลาง ๔. มาก ๕. มากที่สุด
๕. ข้อเสนอแนะ
.....
.....

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ :
๗. ภาพถ่ายกิจกรรม

รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย
---	---	---	---	---

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทรศัพท์.....

หมายเหตุ โปรดส่งข้อมูลไปที่ กองศาสนสัมพันธ์ (ฝ่ายศาสนิกสัมพันธ์) กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี แขวงบางบาฬุ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ Email : dra_03024@hotmail.com
หรือโทรสาร ๐๒ ๔๒๒ ๘๘๐๐ ทุกวันที่ ๑๐ / ๒๐ / ๓๐ ของเดือน/ปี รายละเอียด โทร. ๐๒ ๔๒๒ ๘๘๐๐

แบบรายงานผล

การดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ

ครั้งที่ / ๒๕๕๗

ส่วนภูมิภาค : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด.....

- ๑. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดได้ดำเนินการกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ
ได้เชิญชน บุคลากรภายในหน่วย จำนวน.....คน ประชาชนทั่วไป จำนวน.....คน
- ๒. กิจกรรมที่หน่วยงานดำเนินการฯ (หลังได้รับหนังสือแนวทางการดำเนินงานฯ เล่มนี้) โปรดระบุรายการกิจกรรม
 - ๒.๑
 - ๒.๒
 - ๒.๓
 - ๒.๔

- ๓. การประเมินเบื้องต้นของผู้ประเมินผู้ปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจ ในระดับ
 - ๑. น้อยที่สุด ๒. น้อย ๓. ปานกลาง ๔. มาก ๕. มากที่สุด

๔. ข้อเสนอแนะ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ :

๖. ภาพถ่ายกิจกรรม

รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย
---	---	---	---	---

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
 ตำแหน่ง.....
 เบอร์โทรศัพท์.....

หมายเหตุ โปรดส่งข้อมูลไปที่ กองศาสนูปถัมภ์ (ฝ่ายศาสนิกสัมพันธ์) กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
 ๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ Email : dra_03024@hotmail.com
 หรือโทรสาร ๐๒ ๔๒๒ ๘๘๐๐ ทุกวันที่ ๑๐ / ๒๐ / ๓๐ ของเดือน/ปี รายละเอียด โทร. ๐๒ ๔๒๒ ๘๘๐๐

แบบรายงานผล

การดำเนินกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ

ครั้งที่ / ๒๕๕๗

ประเภทองค์กร : หมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อบต. / เทศบาล อำเภอ อื่นๆ.....

องค์กรศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ - ฮินดู ซิกข์

องค์กรคณะสงฆ์ สภาวัฒนธรรม ระดับ

๑. หน่วยงาน/องค์กร.....สังกัด.....
เลขที่.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....เว็บไซต์.....อีเมล.....

๒. หน่วยงานของท่าน ได้ดำเนินการกิจกรรมการสร้างความปรองดองของคนในชาติ

ท่านได้เชิญชวน บุคลากรภายในหน่วย จำนวน.....คน ประชาชนทั่วไป จำนวน.....คน

๓. กิจกรรมที่หน่วยงานดำเนินการฯ (หลังได้รับหนังสือแนวทางการดำเนินงานฯ เล่มนี้)

๓.๑

๓.๒

๓.๓

๔. การประเมินเบื้องต้นของผู้ประเมินผู้ปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจ ในระดับ

๑. น้อยที่สุด ๒. น้อย ๓. ปานกลาง ๔. มาก ๕. มากที่สุด

๕. ข้อเสนอแนะ

.....

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ :

๗. ภาพถ่ายกิจกรรม

รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย	รูปกิจกรรมที่ ดำเนินการพร้อม คำอธิบาย
---	---	---	---	---

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทรศัพท์.....

หมายเหตุ โปรดส่งข้อมูล สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแต่ละจังหวัด ทุกวันที่ ๑๐/๒๐/๓๐ ของเดือนปี

ภาคผนวก ๒

ประกาศกรมการศาสนา เรื่อง บัญญัติคำเรียกชื่อตำแหน่งทางศาสนา

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า คำเรียกชื่อตำแหน่งทางศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก เท่าที่ใช้กันมาแต่เดิมยังสับสนอยู่ ไม่สะดวกแก่ทางราชการ กระทรวงศึกษาธิการ จึงขอให้ราชบัณฑิตยสถานพิจารณา บัดนี้ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้เป็นทางราชการแล้ว คือ

1. บาทหลวงผู้ดำรงตำแหน่งประจำแห่งมิชซัง ซึ่งเดิมเรียกว่า สังฆราช ต่อไปให้เรียกว่า มุขนายกมิชซัง
2. บาทหลวงผู้ช่วยประจำแห่งมิชซัง ซึ่งเดิมเรียกว่า อุปสังฆราช ต่อไปให้เรียกว่า ผู้ช่วยมุขนายกมิชซัง
3. บาทหลวงผู้ปกครองโบสถ์หรือโรงสวด ซึ่งเดิมเรียกว่า เจ้าอาวาส ต่อไปให้เรียกว่า อธิการโบสถ์
4. ผู้บวชเป็นบาทหลวง ซึ่งเดิมเรียกว่า พระสงฆ์ ต่อไปให้เรียกว่า บาทหลวง
5. ผู้เตรียมบวชเป็นบาทหลวง ซึ่งเดิมเรียกว่า สามเณร ต่อไปให้เรียกว่า เสมินาร์
6. เขตปกครองคาทอลิกหนึ่ง ๆ ซึ่งเดิมเรียกว่า สังฆมณฑล ต่อไปให้เรียกว่า เขตมิชซัง

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศให้ทราบเพื่อใช้ในราชการต่อไป.

ประกาศ ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513

พันเอก ปิ่น มุกกันต์
(ปิ่น มุกกันต์)
อธิบดีกรมการศาสนา

ระเบียบกรรมการศาสนา ว่าด้วยองค์การศาสนาต่างๆ พ.ศ. 2512

เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประสานงานและการอุปถัมภ์บำรุงศาสนา
ต่าง ๆ ในประเทศไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ให้เรียกว่า “ระเบียบกรรมการศาสนา ว่าด้วยองค์การศาสนา
ต่าง ๆ พ.ศ. 2512”

ข้อ 2. ให้ยกเลิกระเบียบและคำสั่งอื่นที่มีความขัดกัน แยกกัน หรือซ้ำกันกับ
ระเบียบนี้ แล้วใช้ระเบียบนี้แทน ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

“องค์การศาสนา” หมายถึง องค์การบริหารงานเพื่อความดำรงอยู่แห่ง
ศาสนาหนึ่ง ๆ ภายในประเทศไทย อันศาสนานั้น ๆ จะขาดเสียมิได้

“องค์การทางศาสนา” หมายถึง หน่วยงานที่ศาสนิกชนแห่งศาสนาหนึ่ง ๆ
จัดตั้งขึ้นไว้เพื่อส่งเสริมกิจการของศาสนานั้น ๆ

“องค์การใหญ่ทางศาสนา” หมายถึง หน่วยงานที่องค์การศาสนาได้จัดตั้ง
ขึ้นเพื่อช่วยเหลือในการปกครองดูแลศาสนิกชนในศาสนานั้นโดยทั่วไป และมีความสำคัญ
รองลงมาจากองค์การศาสนา หรือเป็นหน่วยปกครองศาสนิกชนแห่งนิกายหนึ่งต่างหาก
อันไม่อาจรวมกับนิกายอื่น

“องค์การย่อยทางศาสนา” หมายถึง หน่วยงานซึ่งเป็นสาขาขององค์การ
ใหญ่ หรือหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่มชน เฉพาะกิจการ หรือเฉพาะ
ท้องถิ่นหนึ่ง ๆ

“องค์การพิเศษทางศาสนา” หมายถึง หน่วยงานซึ่งมีลักษณะพิเศษอันมีวัตถุประสงค์ในทางศาสนาระหว่างประเทศระหว่างศาสนาต่าง ๆ และหรือมีวัตถุประสงค์ไม่เกี่ยวกับศาสนาในประเทศไทยโดยตรง

“ศาสนสถาน” หมายถึง สำนักอันเป็นที่ประกอบพิธีทางศาสนา สำนักอันเป็นที่อยู่อาศัยของนักบวช และปูชนียสถานทางศาสนา

“สำนักสอนศาสนา” หมายถึง สถานที่ซึ่งผู้ประกาศศาสนาจัดไว้เป็นที่สอนศาสนา ซึ่งมีผู้สอนศาสนาปกครองดูแล

ข้อ 4. การที่กรมการศาสนาจะรับนับถือองค์การใดว่าเป็นองค์การศาสนาในประเทศไทยย่อมต้องพิจารณาในหลักการสำคัญต่อไปนี้ คือ

ก. หลักธรรมคำสอน มีลักษณะเป็นศาสนาหนึ่งต่างหากจากศาสนาอื่น โดยสมบูรณ์ในทางศาสนศาสตร์

ข. ปรากฏในสัมาโนประชากรว่ามีพลเมืองนับถือไม่น้อยกว่าห้าพันคน

ค. คำสอนและวิธีการสอนไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย

ง. เป็นกิจการ ทางศาสนาไม่แอบแฝงด้วยลัทธิการเมืองและวัตถุประสงค์อย่างอื่น

ข้อ 5. การขอจดทะเบียนอยู่ในความอุปถัมภ์ทางราชการ ให้หัวหน้าองค์การใหญ่ทางศาสนาในยื่นรายงานต่อกรมการศาสนาพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานอันแสดงถึง

ก. วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการ

ข. ความผูกพันที่องค์การนั้นมีอยู่ในต่างประเทศ

ค. บัญชีรายชื่อกิจกรรมและเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ขององค์การ

ง. บัญชีแสดงที่ตั้งองค์การย่อย ศาสนสถาน และสำนักสอนศาสนา

จ. รายการอื่น ๆ ที่กรมการศาสนาต้องการ

เมื่ออธิบดีกรมการศาสนาอนุมัติให้รับรองการนั้นแล้ว กรมการศาสนาจะได้ออกประกาศรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 6. องค์การทางศาสนาที่อยู่ในความอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา ย่อมจะได้รับ การพิจารณาช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เช่น

- ก. การอำนวยความสะดวกและออกบัตรประจำตัวแก่ผู้ประกาศศาสนา
- ข. การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- ค. การพิจารณาเกี่ยวกับการพำนักอยู่ในประเทศของเจ้าหน้าที่ทางศาสนา
- ง. การแก้ปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงานขององค์การ
- จ. การเชิญเข้าร่วมประชุมพิจารณากิจการทางศาสนา
- ฉ. การชุมนุมและแลกเปลี่ยนข่าวสารกับองค์การอื่น

ข้อ 7. องค์การทางศาสนาต้องมีหน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อทางราชการและองค์การอื่น ดังต่อไปนี้

- ก. แจ้งการเปลี่ยนแปลงของนิกายและบุคคลในองค์การให้กรมการ- ศาสนาทราบ
- ข. ส่งเสริมศีลธรรมและวัฒนธรรมของชาติไทย
- ค. รักษาและเพิ่มพูนความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิกชนผู้ต่างศาสนากัน
- ง. เข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางศาสนา

ข้อ 8. ให้กองศาสนูปถัมภ์รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้.

ประกาศ ณ วันที่ 20 มิถุนายน 2512

(ลงนาม) พันเอก ป. มุทุกันต์

(เป็น มุทุกันต์)

อธิบดีกรมการศาสนา

ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยการเผยแพร่ศาสนาของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศ ในประเทศไทย พ.ศ. 2524

เพื่อให้การเผยแพร่ศาสนาของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศในประเทศไทย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่ขัดต่อความสงบของบ้านเมือง และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ระเบียบ กฎหมาย อีกทั้งส่งเสริมความสามัคคีของคนในชาติ กรมการศาสนาจึงวางระเบียบว่าด้วยการเผยแพร่ศาสนา ของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศในประเทศไทยขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยการเผยแพร่ศาสนาของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2524”

ข้อ 2 “ผู้เผยแพร่ศาสนา” ตามระเบียบนี้หมายถึง ผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทย ทั้งชั่วคราวและถาวร รวมทั้งบุคคลและคณะบุคคลผู้ร่วมงาน

ข้อ 3. “การเผยแพร่ศาสนา” ตามระเบียบนี้หมายถึง การเผยแพร่ศาสนาของผู้เผยแพร่ศาสนาชาวต่างประเทศ รวมทั้งบุคคลและคณะบุคคลผู้ร่วมงาน ที่ดำเนินการเผยแพร่ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

ข้อ 4. การดำเนินการเผยแพร่ศาสนาต่าง ๆ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่ขัดต่อระเบียบ กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

ข้อ 5. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องไม่ใช้วิธีการหลอกลวง จ้างวาน จูงใจ ให้รางวัลบังคับหรือใช้วิธีการใดๆ อันเป็นลักษณะในการแย่งชิงศาสนิกจากนิกายหรือศาสนานอื่น

ข้อ 6. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องไม่ใช้วิธีการก้าวร้าวทับถม หรือลบหลู่ศาสนาอื่น อันจะก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างชนในชาติ

ข้อ 7. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องไม่ใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อ อวดอ้างอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ นอกเหนือไปจากหลักคำสอน ทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ หรือใช้วิธีการอื่นใดในทำนองเดียวกันนี้

ข้อ 8. การเผยแพร่ศาสนา จะต้องดำเนินไปโดยไม่เป็นการรุกรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น ส่งเสียงรบกวน เคาะประตูบ้าน ยัดเยียดเอกสาร ยื้อยุด หรือกระทำโดยประการใดให้เกิดความรำคาญแก่บุคคลโดยทั่วไป

ข้อ 9. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องเป็นไปเพื่อการส่งเสริมภาษาไทย ทั้งการออกเสียงและการเขียนหนังสือไทย

ข้อ 10. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องไม่เป็นไปในลักษณะแต่งกายเลียนแบบพระสงฆ์ไทย อันจะทำให้ผู้อื่นเกิดการหลงเข้าใจผิด

ข้อ 11. การเผยแพร่ศาสนาจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ข้อ 12. ผู้เผยแพร่ศาสนาต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลไทย และทำการเผยแพร่ศาสนา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย

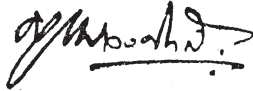
ข้อ 13. ผู้เผยแพร่ศาสนาผู้ใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ กรมการศาสนาจะพิจารณาจัดการให้ความอุปถัมภ์ และจะแจ้งกองตรวจคนเข้าเมือง กรมตำรวจให้จัดการต่ออายุหนังสือเดินทางหรือให้ออกไปจากประเทศไทย

ข้อ 14. องค์กรศาสนาใดไม่สามารถควบคุมผู้เผยแพร่ศาสนาของตน ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้ กรมการศาสนาจะพิจารณาเปลี่ยนแปลงการอุปถัมภ์องค์กรศาสนาที่ได้รับรองขึ้นเป็นองค์กรทางศาสนาในความอุปถัมภ์นั้น

ข้อ 15. ให้กองศาสนูปถัมภ์ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบ และจัดทำแบบ
ฟอร์มขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามนี้

ข้อ 16. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ 29 กันยายน 2524

(นายธนุ แสงศักดิ์)

อธิบดีกรมการศาสนา